

ODLIČNJAKI SO SI IZPOSODJALI OD MORGANA DENAR

VELEFINANČNIK MORGAN JE PLAČEVAL ANGLIJI DAVEK, NE PA ZDRUŽENIM DRŽAVAM

Woodin, Lindbergh, McAdoo, Adams, Raskob, Young in drugi so imeli pri Morganu prednost ter so mogli kupovati delnice dosti nižje kot je znašala zanje dnevna cena. — Senator Borah je povabil državnega zakladničarja Woodina, naj takoj odstopi.

Pri zasliševanju velefinančnika J. P. Morgana se je doznalo sledeče: —

Odvetnik za posebni senatni odbor, Ferdinand Pecora, je skušal z objavo imen onih, katerim je dajala Morganova tvrdka prednost, dognati resnične vzroke, ki so dovedli Morganovo privatno banko do take moči in vpliva.

Najbolj znane osebe v deželi, med njimi William H. Woodin, senator McAdoo, Chas. A. Lindbergh in drugi, so mogli kupovati od Morgana akcije štirideset odstotkov ceneje, nego je znašala zanje dnevna cena.

Dvainšestdeset uglednih Amerikancev, v prvi vrsti bankirjev, je bilo dolžnih oziroma so še vedno dolžni Morganovi banki.

Med Morganove dolžnike spada tudi posebni ameriški odposlanec na razorožitveni konferenci v Ženevi, Norman H. Davis.

J. P. Morgan ni plačal v zadnjih dveh letih nobenega dohodninskega davka, dočim je plačal leta 1931 in 1932 dohodninski davek v Angliji.

Mornariški tajnik Adams (v Hooverjevem kabinetu), bivši vojni tajnik Baker, Owen D. Young in John J. Raskob so bili Morganovi "prednostni odjemalci".

WASHINGTON, D. C., 24. maja. — Pred posebnim senatnim odborom so bila danes objavljena imena onih srečnih oseb, katerim je dajala Morganova banka prednost in jim v dneh prosperitete prodajala akcije globoko pod dnevno ceno.

J. P. Morgan, šef slavne privatne banke, se je moral pred senatnim odborom zopet podvreči ostremu križnemu zaslišanju.

Odvetnik Ferdinand Pecora, ki vodi preiskavo, je zopet dokazal, da pozna precej natančno skrivnosti Morganovega bančnega poslovanja.

Tekom zaslišanja se je dognalo sledeče:

Morgan ni s svojimi devetnajstimi družabniki plačal leta 1931 in 1932 Združenim državam nobenega dohodninskega davka, pač je pa plačal dohodninski davek v Angliji.

Leta 1929 je plačalo dvajset družabnikov banke enajst milijonov dohodninskega davka, leto kasneje se je pa ta vsota skrcila na borih \$47,000.

Med znane in ugledne ljudi, ki so dobili od Morganove banke več kot stotisoč dolarjev posojila, spadajo tudi: general Chas. H. Dawes, Norman H. Davis, posebni ameriški odposlanec v Ženevi, in Charles E. Mitchell, bivši predsednik National City Bank.

Med onimi, ki so uživali pri Morganovi firmi veliko prednost — delnice so plačevali dosti ceneje kot je bila zanje cena na trgu — so bili v času prosperitete tudi sedanji zvezni zakladničar Woodin, znani letalec Charles A. Lindbergh, bivši vojni tajnik Newton D. Baker, sedanji senator William G. McAdoo in bivši mornariški tajnik Charles Francis Adams.

V zadnjih petih letih je dala Morganova banka najmanj po stotisoč dolarjev posojila dvainšestdesetim osebam, ki igrajo važno vlogo v javnem oziroma političnem življenju dežele.

Ko je senator Borah izvedel, da je spadal sedanji zvezni zakladničar Woodin med Morganove naklonjence, je zahteval, da mora takoj odstopiti.

Po njegovem mnenju mora biti oseba, ki upravlja državno zakladnico, vzvišena nad vsak dvom.

Popolna zmaga mokracev v New Yorku

FRANCIJA SE JE VKLONILA MALI ANTANTI

Daladier se je premislil in ni podpisal. — Mala antanta nasprotuje. Sporazum je še daleč.

Pariz, Francija, 24. maja. — Upanje na končno sporazum glede Mussolinijevega mirovnega načrta štirih držav je izgubilo, ko je ministrski predsednik Edouard Daladier prebral poročilo zunanjega ministra Josepha Paul-Boncourja in predelani Mussolinijev načrt in izprevidel, da se še mnogo razlikuje od francoskega stališča.

Kako daleč so si še posamezne vlade glede načrta, ni bilo znano, dokler Daladier ni prejel od svojega zunanjega ministra iz Ženeve tozadnega poročila. Poprej je Daladier mislil, da so pogajanja mnogo bolj povoljna, kot pa so bila v resnici.

Popoldne je Daladier v poslanski zbornici, ko je voditelj desnice Louis Marin zagrozil, da bo ministrstvo strmolavljeno, ako podpiše pogodbo štirih držav, se reklo: — Do sedaj me niste mnogo podpirali in jaz bom podpisal pogodbo trdno in hitro.

Po mnenju francoskih politikov je Daladier mislil, da so bile tekom pogajanj v Ženevi francoske zahteve vključene v izpremenjeni Mussolinijev načrt. Paul-Boncourjevo poročilo pa je zadevo natančneje pojasnilo.

V izpremenjeni načrt ni bil prejet pogoj, da podpiše pogodbo s tremi drugimi državami, ako bodo o evropskem miru razpravljali v duhu prijaznosti z drugimi državami. Proti temu pa je bil stavljeno italijanski predlog, da štiri velike države odločujejo tudi o drugih državah.

Tega pa Francija ne more sprejeti, ker bi se s tem morala odpovedati svoji zvezi z Malo antanto in bi morala skupno z ostalimi tremi državami odločevati o njihovih zadevah, ne da bi bile povabljeni na posvetovanje.

Poleg tega je bila Francija tudi pri volji dovoliti Nemčiji enakost v oborožitvi pod pogojem, da je isto dovoljeno tudi Avstriji, Ogrski in Bolgarski.

Francija ne more podpisati pogodbe štirih držav, ker Mala antanta odločno protestira proti taki pogodbi. Francoski poslanci v državah male antante so prejeli ostre proteste in ravno tako bodo poslanci Male antante vložili protest pri ministrskem predsedniku Daladieru v Parizu.

JAPONSKA CESARICA PRIČAKUJE DETE

Tokio, Japonska, 24. maja. — Japonska cesarica pričakuje dete v decembru ali januarju. Vsi dosedanja otroci japonske cesarske dvojice so deklice. Japonska nasledstvena postava določa neprekinjeno moško nasledstvo na prestolu. Postava pa tudi za slučaj, da cesar umrje brez moških potomcev, določa, da postane cesar najbližji moški član cesarske roduvine.

ŽIDJE BEŽE PRED NAZIJI

Na tisoče beguncev uhaja čez mejo. — Mnogi so bili skrivaj poslani čez mejo v razne države.

Praga, Češka, 24. maja. — Begunci pred Hitlerjevo strahovlado gradijo novo Nemčijo — izven Nemčije. Na tisoče beguncev, ki so združeni po duhu, četudi ne po kraju, prihajajo v obmejna mesta ter skušajo obnoviti svoje razbito življenje.

V Hitlerjevi Nemčiji ne more obstati svoboda v izražanju svojega mišljenja v umetnosti, znanosti, učenosti in učenju. Zato izobraženci med begunci ne prosijo za delo samo za svoje življenje, temveč, da ohranijo živ plamen nemške kulture.

Do sedaj ni bilo mogoče natančno dognati števila, koliko ljudi je pobegnilo iz Nemčije, toda cenijo jih na 30,000 do 40,000. Samo na Čehoslovaškem jih je 6000. Pariz, Bruselj, Curih in Bazel so največja zbirališča beguncev.

Mnogi so pobegnili že prej, predno je prišla postava, vsled katere so skoraj morali iti iz Nemčije. Mnogi so se ponoči splazili skozi gozdove, da so prišli čez mejo; drugi so bili pa tudi vtihotapljeni.

Med begunci je mnogo znanih in slovečih mož. Med njimi se nahajajo največji učenjaki, kot je profesor Albert Einstein, pisatelji, zdravniki, odvetniki, profesorji itd.

Edina njihova krivda je, da so ali židje, ali komunisti, ali pa pacifisti.

Vseučiliški profesorji so dobili večinoma mesta na raznih vsehuciliših. Toda kaj počno odvetniki, ki poznajo samo nemško pravo, kaj učitelji in razni drugi uradniki? Za te se zbira pomožni sklad po vseh državah sveta.

Mnogo židov je odpotovalo v Palestino, kjer se gospodarski položaj baje naglo izboljšuje.

Države, v katere so pribežali ti begunci, stoji pred novim problemom, kako jim pomagati, kajti večinoma so izobraženci in takih ima vsaka država dovolj in mnogo brez služb.

Pa kakor so ti begunci nesrečni, je njih usoda vendar boljša, kot usoda njihovih stanovskih tovarišev, ki niso mogli pobegniti in so morali ostati v Nemčiji. Do sedaj je bilo umorjenih od 200 do 300 ljudi, največ po nedolžnem. Okoli 4000 so jih Nazijci mučili, okoli 40 tisoč se jih nahaja v koncentracijskih taboriščih, kot bi bili zločinci.

KAZNOVAL SVOJO ŽENO

Hutchinson, Kans., 24. maja. — Policijski načelnik Bert Salyer je zelo strogo proti avtomobilizmu. Pred nekaj dnevi je prišla na policijsko stražnico njegova žena in se postavi pred njegovo mizo. Policajna je bila, ker je predlog pustila svoj avtomobil na ulici. Izgovarjala se je, da je njen avtomobil stal samo 15 ali 20 minut.

Zelo mi je žal, gospa Salyer, — pravi mož, — toda vsaka ženska pove povsem isto. Natančno pazimo na stoječe avtomobile na ulici. To velja za vas en dolar. Mi je žal.

SOVJETI SE BOJE LAKOTE

Kamenev in Molotov potujeta po deželi. — Semensko žito so kmetje pojedli. — Polja ne bodo obdelana. — Lakota bo večja, kot leta 1921.

Riga, Letška, 24. maja. — Ruski predsednik Mihail I. Kalinin in predsednik sveta ljudskih komisarjev V. M. Molotov, sta nenadoma odpotovala iz Moskve na nadzorno potovanje ob Volgi in kubanskem okraju.

Pod krinko, da hočeta s svojimi govori spodbujati k boljšemu sejanju in obdelovanju polja, skrivaj preiskujeta položaj glede pomanjkanja živeža. Rusiji preti letos še večja katastrofa kot leta 1921, kakor pravijo zanesljiva poročila.

O smrtnih slučajih vsled pomanjkanja živeža in celo o kanibalizmu ne poročajo samo iz pokrajinah ob Volgi, s Kavkaza, Kubana in Ukrajine, temveč tudi iz Sibirije.

Žito, katerega je vlada poslala v razne kraje za setev, so ljudje večinoma pojedli. Na poljih v najbolj rodovitnih krajih Rusije bo letos rasel večinoma plevel. Rusija bo letos prisiljena kupiti tuje žito.

Iz neke kubanske vasi pravi neko pismo:

— Na naši cesti je 15 hiš, kjer so zadnja dva tedna ljudje vsled lakote pomrli. Vsak dan umrje za lakoto pet do šest ljudi, drugi pa so tako oslabei, da ne morejo kopati grobov. Njih trupla leže po jarkih in psi trgajo z njih meso.

Sedaj oskrbujejo posestvo svojega brata, ki se nahaja v ječi, ker jese ni oddal državi določene množine žita. Položaj je tako slab, da moramo ponoči imeti kravo v kuhinji, da nam je kolo ponoči ne ukrade ali pa zakolje. Vaša pošiljka tev za Veliko noč nam je dala na mizo prvo meso v sedmih mesecih.

Drugi ne pošiljajte moke, ali sladkorja, kajti poštni uradniki so pri zadnji pošiljki zvrtili luknje in pokradli. Pošljite nam makarone, katere bomo zmelili v moko in spekli v kruh.

V Kijevu se je zelo razširil tifus, ki navadno spremlja lakoto.

S SVINJSKO KOŽO ZAŠITA RANA

Kansas Citl, Kans., 24. maja. — Šestletnega Johna Gentryja je pred meseci povozil avtomobil in mu posnel kožo na nogi. Zdravnik je prišel na rano svinjsko kožo, ki se je popolnoma dobro zarastla.

Prašček, kateremu so zdravniki vzeli kožo, je sedaj stalni Johnov spremljevalec. Gentryjeva družina sedaj ne je več mesa, odkar je mali John rekel, da ne bo nikdar več poskusil svinjskega mesa.

POPRAVEK.

V včerajšnjem nazanilu je bilo pomotoma poročano, da se vrši pogreb pokojne Agnes Ogrine v petek. Pogreb se vrši v soboto ob 10. dopoldne.

EDINOLE ODPRAVA PROHIBICIJE ZAMORE ZNIŽATI DAVKE

ALBANY, N. Y., 24. maja. — Ogromna večina mokraških glasov je postavila državo New York v vrsto onih držav, ki so dosedaj odobrile preklic osemnajstega admendmenta. V mestu New Yorku je bila večina mokračev v razmerju 41:1. V dosti okrajih niso dobili suhači niti enega glasu. V mestu New York je bilo oddanih 1,047,068 glasov za preklic prohibicije, proti preklicu pa samo 25,506 glasov.

PEIPING BO KMALU ZAVZET

Padec mesta je blizu. — Japonci prekinajo premirna pogajanja. — Močna straža pred poslaništvom.

Peiping, Kitajska, 24. maja. — Peiping bo vsak čas padel v roke Japoncem.

V mesto je že bilo poslanih 600 japonskih vojakov za stražo poslaništva. Kot pravi kitajski vojni minister general Ho Yig-ting, so Japonci ves dan napadali utrdbe v predmestjih z aeroplani, artilerijo, kavalerijo in infanterijo. Njegovo poročilo zanikuje vesti o premirnih pogajanjih in Japonci nanašajo o operacijah na vseh frontah.

Bivše glavno mesto je s strahom pričakovalo prvega novega prihoda sovražnika izra časa boksarske vstaje. Nepristano so odhajale iz mesta trupe vojakov in prebivalstva proti jugu. Toda strogo obredno stanje združuje v mestu red.

Kitajci drže pod hudim bombardiranjem Tungčow, dvanaest milj od Peipinga.

Med Japonci in Kitajci navzlie napsrotnim poročilom ni bilo senikakega premirja. Boji se vrše blizu mesta, kamor je razločno slišati pokanje topov.

Japonski poslanik Šoiči Nakayama pravi, da so bila popolnoma vstavljena pogajanja s Kitajci.

Po mestu vzdržujejo red vojak, ki korakajo na vsaki strani ulice. V inozemskih posestvih patrolirajo po ulicah ameriški, angleški, francoski in drugi vojak, ki so nastanjeni v Peipingu.

Nenavaden prizor je bil, ko se je v oklopnem vlaku pripeljalo na železniško postajo 600 japonskih vojakov za stražo poslaništva. Razvili so zastavo vzhajajočega solnca. Vse to pa so mirno gledali kitajski vojak iz svojega vlaka, ki je stal na železniškem tiru onstran postaje.

Tientsin, Kitajska, 24. maja. — Iz Tokio prihajajo poročila, katere pa je zanikal japonski poslanik v Peipigu, da je med Japonci in Kitajci prišlo do sporazuma, da bo južno od kitajskega zidu vstavljena neodvisna država, katere bosta upravljala gener. Hwang Fu in guvern. Šantung general Han Fu-ču. Po tem sporazumu bi se imela kitajska vojska umakniti iz cele pokrajine južno od velikega zidu do železnice Tientsin-Peiping.

Značilno je, da ni bil izvoljen niti en suhaški delegat. Samo šest okrajev v gorenjem delu države je dalo suhačem večino, vsa mesta z ostalimi 51 okraji vred so se pridružila metropoli ter oddala svoje glasove za 150 mokraških delegatov, med katerimi se nahajajo tudi bivši guvern. Alfred E. Smith, dr. Nicholas Murray Butler, Elihu Root in Mrs. Charles Sabin, ki je načelnica ženske zveze za reformo prohibicijskega amendmenta.

Konvencija se sestane dne 27. junija. Predsedoval ji bo "Al" Smith.

Washington, D. C., 24. maja. — Generalni poštni mojster James A. Farley je rekel danes, da bodo morali plačati ljudje od vsakih zasluženih sto dolarjev šest do deset dolarjev davka, v slučaju, da prohibicija ne bo preklejana.

Ta izjava bo brez dvoma tudi marsikateroga suhača podžgala, da bo glasoval za preklic.

TORNADO NA ZAPADU

Prah je zakril solnce. — V viharju je izgubilo 10 ljudi življenje. — Toča je pobila v Oklahomi.

Garden City, Kans., 24. maja. — Tornado je divjal po več farmerskih okrajih osrednjega zapada. Prah, katerega je dvignil vihar, je zakril solnce.

Poročila po pretrganih brzojavah in telefonskih zvezah naznanjajo, da je v viharju izgubilo deset oseb življenje; sedem v Tyron, Neb., dve v Liberal, Kans. in ena blizu Garden City, Kans. Več oseb je bilo ranjenih v Bainville, Mont., kjer je vihar razdeljal deset hiš.

Tornado v Kansasu se je dvignil tekom velikega viharja, ki je nesel pesek in prah, vsled česar je solnce zatemnelo.

Dež in toča sta napravila veliko škodo na farmah v državah Oklahoma, Kansas, Nebraska in Colorado.

V Denverju je bila nevarno poškodovana neka 8 let stara deklacija, ko je vihar dosegel hitrost 75 milj na uro. Dve zidani hiši sta bili poškodovani.

ČUDNA DRUŽINA

Waynesburg, Pa., 24. maja. — Farmer Scott Hughes je našel dva mlada dihurja, ki sta skoro utonila v velikem nalivu. V gobček jima je vtil nekoliko žganja in sta se oživila. Domača mačka, ki ima ravna mladice, je sprejela tudi dihurčka. Vsi pa imajo ležišče v hlevu, kjer ima tudi koklja piščance.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Halim, President L. Benedik, Trezor.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
116 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

En celo leto velja na Ameriko in	En New York za celo leto	\$7.00
En celo leto velja na Ameriko in	En pol leta	\$3.50
En pol leta	En imenovanje na celo leto	\$7.00
En četrt leta	En pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedel in praznikov.
Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priročujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivalnice naznani, da hitreje nađemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

Telephone: CHelsea 3-3878

WASHINGTON IN ŽENEVA

Želja, da se zajamči svetovni mir in da se odpravi vse ovire gospodarske obnovitve, opravičuje najbolj dalekosežne politične koncesije.

Združene države so izza svoje ustanovitve vztrajale na stališču izolacije, to se pravi, da so se brigale same zase ter se izogibale političnih stikov z drugimi državami.

Ta svoj princip je zavrgla Amerika le tekom svetovne vojne, ko je stopila na stran zaveznikov in jim pripomogla k zmagi.

Ko je pa po svetovni vojni skušal predsednik Wilson vključiti Združene države v Ligo narodov, je naletel na splošen odpor.

Toda že tedaj je bilo jasno, da ta ameriška izolacija ne bo mogla več dolgo trajati.

Vsled najnovejših razvojev, silnega napredka tehnike, predvsem prevoznih sredstev, so se razdalje med državami skrčile. Vedno bolj se utrjuje spoznanje, da so države odvisne druga od druge ter da brez skupnega in složenega delovanja ni mogoče ničesar doseči, kar bi bilo mednarodno za ves svet.

To se predvsem tiče razorožitvene konference, ki je svrha je, zajamčiti svetu mir, in pa svetovne gospodarske konference, ki se bo prihodnji mesec sestala v Londonu in ki bo skušala odpraviti mizerijo, v katero je zašel ves civilizirani svet.

V Washingtonu so prepričani, da brez sporazuma na razorožitveni konferenci v Ženevi, ne more biti sporazuma na svetovni gospodarski konferenci.

Dokler lo rožljanje z orožjem močnejše nego je glas zdravega razuma, bodo vsa prizadevanja brezuspešna.

Amerika je šla vsled tega z vzgledom naprej. Rooseveltov zastopnik Norman H. Davis je svečano obljubil, da bo Amerika znižala svojo armado na najnižjo nižino v trdnem prepričanju, da bodo druge države isto storile.

V slučaju vojne nevarnosti se bo Amerika odpovedala svoji nevtralnosti ter stopila na stran tistega, katerega se godi krivica.

S to svojo izjavo je ugledil Davis pot za pogajanja v Ženevi.

Stališče, ki ga je zavzela Amerika, bo odločilno za stališče, ki ga bodo morale zavzeti ostale države.

Zaenkrat predstavlja edino oviro Francija, toda tudi Francija se bo morala vkloniti mogočnemu vplivu Združenih držav.

ONIM, KI POŠILJAJO DENAR V DOMOVINO,

naznanjamo, da je mogoče poslati vsoto do sto dolarjev brez vsake izjave, v kako svrhu je denar namenjen. Tozadevna odredba je bila dne 17. marca odpravljena. Kdor hoče poslati več kot sto dolarjev, naj podpiše spodnjo izjavo in naj nam jo pošlje z denarno pošiljateljico.

DECLARATION FOR MONEY ORDER

I herewith declare that Money Order No. _____ is sent by me for the purpose of _____

and is not intended for the purpose of speculation, placing savings or making investment in a foreign country.
I certify that this transaction in no way contravenes the act of March 9th, 1933, the executive order of March 10th, 1933 or any regulation issued thereunder.

(Purchaser's Signature)

(Date)

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Dopisi.

New York, N. Y.

Ni moj namen poročati o delavskih razmerah ter opisovati žalostne dogodke, ker ima tako povečini vsak zemljan priliko videti in tudi trpeti več ali manj. Zato naj začnem z dopisom v pravi smeri. Kakor znano, se nahaja v New Yorku tamburaški klub "Slovenka", kateri je najstarejše kulturno društvo v naši naselbini. V splošnem se lahko trdi, da se je omenjeni Klub vedno držal pravila, da je kulturna ustanova kot taka namenjena le pospeševanju kulture oz. izobrazbe.

Ker imamo dandanes le pičlo število sličnih ustanov, zatoraj gotovo "Slovenka" zasluži podporo rojakov, kadar priredi kakšno prireditev, kakoršna se vrši prihodnjo nedeljo 28. maja popoldne ob 5. uri na 62 St. Mark's Place v New Yorku. Program je jako obširen. Sodeluje tudi prosvetno društvo "Bled" in Mladinski tamburaški klub iz Brooklyn. Večer obeta biti v vseh ožirih dovršen. Vprizori se igrokaz "Čarovnica". Dejanje se vrši v Slov. Goricah na Štajerskem koncem leta 1900.

Gotovo naj ne manjka nobenega Štajerca, ker v tem prizoru se bo gotovo spominjal na detinska leta. Pa tudi vsi drugi Slovenci in Hrvati se prijazno vabijo, da gotovo pridejo pogledat in poslušat naše članice "Slovenke", katere so po zaslugi tamburaškega vodje Mr. Gerjoviča jako nepredovale. Smelo trdim, da so začrte celo zrastle. Toraj napredek od vseh strani.

Rojaki in rojakinje, ne pozabite priti ter iznenaditi "Slovenko" v največjem številu. Za suha grla in druge slične dobrote bo v zadostni množini na razpolago. Za tak slučaj bodo izključno le rdečelične članice gostom postregle.

Toraj fantje, ne pozabite, da to ni vsak dan. Prvič po letošnjem koledarju si boste napasli ljubezni željne oči v največji meri ter dobili vtise, kakor se dobijo le v romanu "Tisoč in ena noč".

Toraj na svidenje v nedeljo na Osiri.

X. N.

Brooklyn, N. Y.

Cenjenim rojakom v New Yorku in okolici se naznanja, da priredi Slovensko Delavsko Podporno Društvo, Inc. v New Yorku, N. Y. svoj letni piknik dne 2. julija v dobro znanem Emerald Park, 88-24 Myrtle Ave. blizu Woodhaven Boulevard, L. I.

Naprošena so vsa slovenska društva, naj ne prireajo svojih zabav na ta dan.

Natančni program bo pozneje objavljen.

Odbor.

Little Falls, N. Y.

Mr. Frank Petkovek in njegova zvesta družica Mary sta na svojem krasnem posestvu Yellow Tavern v krogu svojih sorodnikov in prijateljev praznovala dne 21. maja svoj srebrni jubilej. Pravzaprav je bilo dvojno praznovanje, kajti par dni prej se je poročila njuna hči Mary s Viljemom Gorinkom. Svatov je bilo toliko, da so jih komaj spravili v prostorno domačijo. Mlademu zakonskemu paru želimo obilo sreče, jubilačoma pa: učakajta v sreči in zadovoljstvu še zlato in demantno poroko!

Poročevalce.

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA
Angleško-slovensko
Berilo
(ENGLISH SLOVENE READER)
\$2.—
Naročite ga pri
KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 West 18th Street
New York City

Iz Slovenije.

Novi grobovi.

V ljubljani je po daljšem trpljenju umrla Emilija Gerbičeva, vdova po skladatelju in ravnatelju Glasbene Matice.

V celjski bolnici je umrl zjutraj v starosti 32 let sloški upravitelj Franjo Korbar iz Dramelj pri St. Juriju ob južni železnici, sin šolskega upravitelja Korbarja pri Sv. Petru na Medvedjem selu.

V ormoški bolnici je umrl narednik - vodnik ljutomerskega žandarmerijskega voda Frane Pesch. Podlegel je trdovratni bolezn, pljučnici.

V Ključaroveh je po dolgi bolezni umrl Frane Marinič, poestnik in trgovec. Podlegel je zavrtni sušici, zoper katero je iskal leka tudi na Golniku, ter ostavil žalujočo vdovo z več nedoraslimi otroki.

Vrhnjske novice.

Na županstvo so te dni dospeli odobreni načrti za razširjenje vrhnjskega vodovoda. Po tem načrtu se priklapi v vodovodno omrežje še Primčev studene. Ker leži ta nekoliko nižje, bo potrebna električna črpalka, ki bo dvigala vodo iz studenca v rezervoar. Množina vode se bo povečala za dveh 100 kub. metrov. Stroški bodo znašali okrog 54.000 Din. Občinski odbor je sklenil k kritju teh stroškov pritegniti predvsem one hiše posestnike, ki rabijo v svojem gospodarstvu večjo množino vode. Ta večji konsum vode se je nameraval določiti s pomočjo prevelikih nabavnih stroškov za števce. Zavrgel je misel in sklenil, da bo stroške za razširjenje vodovoda kriš s pobiranjem prsto voljnih doneskov občine in večjih rabnikov vode.

Gerent Mestne hranilnice ljubljanske senator Ivan Hribar, si je te dni ogledal bivšo Polakovo tovarno za usnje. Pričakovati je, da se bo našel za to tovarno kupca in da bo tovara v kratkem začela zopet obratovati. Skrajni čas je, da se vrhnjska industrija spet poživl in da pridne roke brezposelnih spet najdejo zaslužek. Pri tukajšnjem županstvu se oglašajo dnevno brezposelni in prosijo za delo. Župan se trudi na vsa moč in izkusa olajšati bodo brezposelnih z oddajo javnih del. Vsem in za trajno pa pomagati ne more.

Gasilskemu društvu je pretil boben. Strojne tovarne v Ljubljani so iztržile dolg v znesku 29 tisoč Din in 29. aprila bi se morala izvršiti prodaja zarubljenega gasilnega orodja. Tega pa Vrhnjska nikakor ni smela dopustiti, zato je občina najela odnosno garantirala za posojilo pri Kmetijski posojilnici v gornjem znesku in s tem odvrnila prodajo.

Nekateri vrhnjski davkoplačevalci se pogovarjajo, da bo novovpostavljena davčna uprava povzročila občini veliko breme in zahtevala povišek občinskih dolk. V njihovo tolažbo jim povemo iz uradnega vira, da so za leto 1932 znašale doklade 66 odstotkov, za leto 1933, torej v letu obstoja davčne uprave, pa znašajo 65 odst. Ker smo že pri številkah, naj izdamo še tole: V letu 1932 se je popilo na Vrhniki za 200 hl manj piva in za 300 hl manj vina kakor v letu 1931. Izdali pa so se za alkoholne pijače še vedno lepi denarci: dva milijona dinarjev.

Strašna nesreča na Jesenicah.
Prebivalstvo Jesenice in okolice je 11. maja zgodaj zjutraj pretresla strašna novica, da se je smrtno ponesrečil 59-letni strojni mazač Jože Starič, stanujoč v naselju Podmožakli na desnem bregu Save. Strašna novica se je širila kakor bisk po vsem okolišju, saj je

NAZNANILO!

VSEM ROJAKOM, KI PRIDEJO NA SVETOVNO RAZSTAVO V CHICAGO, NAZNANIM, DA DA JEM LEPE SOBE V NAJEM PO NIZKI CENI. — SE PRIPOROČAM.

JOS. LUKANICH

Zastopnik Glas Naroda

2246 Blue Island Avenue

CHICAGO, ILL.

dogodek edinstven, odkar obstoja industrija na Jesenicah.

Po izjavah očividcev se je morala nesreča pripetiti okrog 2. zjutraj. Jože Starič, ki je bil zaposlen v tovarni že kakih 34 let kot mazač strojev in transmisij, je v tem času nadzoroval v lužnični parni, ki segreva vodo in razne kemikalije. V lužnični ponosi navadno obratuje, pač pa so v primeru potrebe poverjeni nekateri izkušeni delavci, da sami lužijo železo v trakovih in ga po lužitvi peljejo v hladnodelno valjarno v valjanje. V lužnični je v tla sezidanih okrog 20 po 3 metre dolgih, 120 m širokih in 220 m globokih betonskih korit, napolnjenih z raznovrstnimi kemikalijami za luženje žice in železa v trakovih. Po naročilu predelavca Pogačnika sta delavca Jernej Smolej in Viktor Sretina, zaposlena pri grbalnem stroju poleg lužnice, spustila paro v korita, da bi kasneje lužila železo. Starič pa je moral opaziti, da se kadri para iz lužnične, zato je šel v lužnično gledat, če se para morda sanja od seba ni odprla. Pri tem pa je na napačen način padel v bazen, ki je bil poln vrele vode, po mešane z apnom, in je obležal v njem.

Ko sta pol ure pozneje pripeljala delavca Smolej in Sretina po žerjavu napolnjeno sidro trakaste železa, da bi ga spustila v bazen, sta opazila, da ne kaj ni v redu. Na površju vode sta opazila plavati človeške lase, v drugem kotu bazena pa je stala na površju vode čepica, katero sta spoznala za Staričovo. Sluteč nesrečo sta z drogov preiskala bazen in otipala v nekem kotu nekaj trdega — bilo je Staričovo truplo. Z veliko muko sta spravila na suho in ga položila kraj bazena. Bil je grozen prizor. Starič ni imel na glavi ne las, ne kože, ne mesa. Prazne očesne jamice so zle srepo na oba delavca. Meso je odpadalo od njega, prsti in predlaktja rok brez mesa in kože, obleka v razpadu. Čevlji skrivljeni navzgor, kosti rok pa trde kakor spirala, tako da so jih morali skupaj zvezati.

Ko so truplo devali v kresto, sta morala dva močna moža z vso silo tičati pokrov krste doli, da so mogli krsto zapreti. Truplo nesrečnega moža so prepeljali v mrtašnico na Jesenice, odkoder se je po komisijskem ogledu vršil pogreb na jeseniško farno pokopališče.

Pri Stariču so našli, ko so ga pogegnili iz bazena, žepno uro, ki je kazala 4 minute čez drugo uro zjutraj, kar dokazuje, da se je v tistem času pripetila nesreča in da je ležalo truplo kake pol ure v vreli vodi.

Starič je bil vdovec ter oče dveh sinov in treh hčera, ki pa so vsi odrasli in preskrbljeni. Vsa okoličina sočustvuje z nesrečno rodbino, ki je na tako tragičen način izgubila svojega očeta.

Dve žrtvi divjstva.

V murskosoboški bolnišnici je 10. maja umrl Frane Kristl, služitelj davčne uprave v Ljutomeru. Pred tremi tedni ga je v Stročji vasi neki Janez Pučko zabodel nad desnem kolonom, o čemer je že bi-

lo poročano. Na videz neznatna poškodba pa je povzročila zastrupljenje krvi. Amputacija noge je bila nemogoča, ker bi je ranjene ne prenesel. Pokojnik zapušča vdovo in šest nepreskrbljenih otrok.

Umor novorojenčka.

Malonedeljski orožniki so pred kratkim zvedeli, da je dekla Matilda Kolblova, ki služi pri žetlarju Jakobu Holcu v Radoslavcih, morala poročiti otroka, ki pa ga nikjer ni bilo. Preiskava je dognala, da je res tako. Kolblova je trdila, da je 4. maja povila otroka ženskega spola in da ga je, ker da je bil še nedonošen vrgla v greznico. Tam pa ga orožniki niso našli takoj. Med iskanjem je Kolblova odšla na hlev, odkoder je prinesla trupelce in ga potem skrivaj vrgla v greznico.

Odkritja je pokazala, da je bilo dete zadavljeno, o čemer so pričade tudi podpludbe na obeh straneh vratu. Razen tega je imelo dete na levi strani vratu globoko rano, ki je predrila sapnik. — Vzrok smrti je bila na vsak način zadušitev.

Če loveška mati je izjavila, da jo je dan poprej sosed v prepričanju v trebuh in da je nato čutila pri delu bolečine. Porodila je na hlevu v senu ter se pri tem onesvestila. Ko se je zopet zavedla, je držala z obema rokama otroka za vrat. Bil je že mrtev. Nato pa je ležala segla po lesenih vilah, ki so ležale v bližini ter je z njimi predelala novorojenčev vrat. Pravi, da je bila čisto zmešana in da sploh mnogokrat ne ve, kaj dela. Trupelce je skrila v kot pod streho in ga pokrila s slamo. Povedala je, da je oče otroku Kolblovo je doma iz Kraljevega v Steje 24 let. Nekatere nejasnosti bo odkrila nadaljna preiskava.

Tragedija služkinje.

Kolikar so dosedaj poizvedbe dognale, je storila 18-letna Marija Čušova iz Donave, ki je bila uslužbenka v Spuhlji, samomor. Obupala je zaradi brezposelnosti. Dosedanji njen gospodar v Spuhlji je odpuštil že pred dnevi iz službe. Čušovo so nato ljudje videli v Ptuj in je morala samomor izvršiti te dni.

Sodna komisija, ki je izvršila raztelesenje, ni našla na truplu sumljivih znakov kakega nasilja. Ugotovila pa je, da mladenka že 2 dni ni ničesar užila. Obupanka se najbrž tudi domov ni upala, ker je itak velika družina, ker je izmed 21 rojenih otrok še 13 živih.

Se li ne počutite dobro?

Naš nasvet je tedaj, kajti k vašemu lekarnarju in za en dolar si kupite steklenico

Nuga-Tone

Svetovno slavno toniko, ki izboljša apetit, očista vsa sistem in vi se boste počutili močnejše in spaj boljše. Za eno mesečno zdravljenje tablet v vsaki steklenici. Poskusite takoj s tem predpisom in če po preteku dvaset dni niste zadovoljni, se vam vrne vaš denar — vi ne riskirate ničesar.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJE MO TOČNO IN ZANESLJIVO PO DNEVNEM KURZU
CENE DINARJEM IN LIRAM SO TAKO NESTANOVITNE, DA JIH NE MOREMO NAVESTI

Izplačila v ameriških dolarjih ostanejo neizpremenjena.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH	
Za izplačilo \$5.00 morate poslati	\$ 5.75
" " "10.00 " " "	\$10.85
" " "15.00 " " "	\$16.—
" " "20.00 " " "	\$21.—
" " "25.00 " " "	\$26.—
" " "30.00 " " "	\$31.25
" " "35.00 " " "	\$36.50

Prejemnik dobil v starem kraju izplačilo v dolarjih.

Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino \$1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

"Glas Naroda"

216 WEST 18th STREET

NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

Mr. Vinko Ovea, agilen član newyorškega "Bleda" dober pevec in izborni igralec, mi je prinesel prelepe pozdrave iz Čikage. Pravi, da se tam neka gospodična strahovito zame zanima. Baje je zelo lepa. Tudi njeno ime mi je povedal, pa se ga v hipu ne morem spomniti, a zdi se mi, da se začneja s črko S.

Če je gospodična iz Kranja doma, se je spominjam kot malega otročka. Ako je pa še zelo mlada, poznam njenega očeta, kajti, ko sem bil v Kranju, sem bil več na Skrlouen nega v šoli.

Poleg Skrlouca so imeli Špenkovi svoje posestvo.

Če bi me zares rada videla in poznala, naj pride v New York. V času svetovne razstave bo polovična vožnja na železnicah in busih.

Vse bo drlo v Čikago gledat svetovna čuda, čemu bi torej ne prišla ob tej priliki ljubeznjiva rojakinja iz Čikage v New York me nepogledat.

Tako bomo Newyorčani že vsaj deloma fifty-fifty s Čikago.

*

V splošnem je pa New York čudovito mesto. Če štejemo tudi okolice, ima nad deset milijonov prebivalcev. Prebivalstvo je zmes Slovcv, Nemcev, Židov, Italijanov, Francozov, Poljakov, Špancev, Grakov, Skandinavcev, Filipincev, Turkov, Armencev, Indijcev, Čehov, Rusov in Hrvatov. Tudi Slovenci smo zastopani, pa v tako majnem številu, da sploh ni imena vredno. Toda vendar.

Sredi New Yorka se dviga proti nebu najvišja zgradba na svetu — Empire State Building.

Postopje je visoko nad tisoč dvesto čevljev in ima kakih sto nadstropij. Na vrhu stola je razgledna galerija, s katere je mogoče ob lepem vremenu videti ves moderni Babilon.

Empire State Building je še za par čevljev višji kot je turn pri cerkvi sv. Štefana v Ribnici. Ribničani tega seveda nečjo priznati, ampak statistika pravi, da je tako.

Če hodiš severno od štirinajste ceste po newyorških ulicah, je skoro izključno, da bi kar iznenada srečal Slovenca. Že vsaj jaz nisem v dvajsetih letih imel te sreče. Toda vsako pravilo ima svoje izjeme.

V torek popoldne je bil dosežen rekord, ki ga menda nima para v zgodovini ameriškega slovenstva.

Zastopnik "Glasa Naroda", Mr. Anton Svet, je kar tjavendan stopil v Empire State Building in se odpeljal v razgledni stolp.

Po preteku par minut je dobil tisoč dvesto čevljev nad newyorškim tlakom novega naročnika za "Glas Naroda".

Novi naročnik, Mr. Martin Slivšek, je ponosen na ta rekord.

Istovčasno se je sestal tudi z Mr. Frankom Petavsom iz Little Falls, ki je prišel po posebnih opravkih v New York.

Mr. Petavs je razsoden rojak, s katerim se da močevati. Povabil me je, naj ga poleti obiščem v njegovi rezidenici, ki si jo je postavil visoko nad Mohawk River.

Par korakov od njegovega doma je zgodovinsko znani "Lovers Leap", visoka pečina, s katere so nekoč nesrečno zaljubljeni Indijanci skakali v smrt.

*

Hvala za vabilo. Frank! Prišel bom zagotovo in brez strahu, kajti zaenkrat se nisem nesrečno zaljubil.

*

Moj prijatelj Matija mi ves ogorčen poroča od istotam:

— Lani so me ženili z neko mursko, letos me pa hoče z vdovo poročiti. Prav nič bi se ne čudil, če bi mi začeli prihodnje leto kozo komandirati. Jaz se pa želim tako kot je ranjki cesar Frane Jožef umiril. Triinajstkrat je poskusil umreti, pa se mu je šele štirinajsti posrečilo. Potemtakem imam še deset "čensov", potem naj se pa zgodi, karkoli hoče.

HITLER HOČE VLADATI SAM

Napetost med narodnimi socialisti in njihovimi zavezniki nemškimi nacionalci vedno bolj narasta. Odkar so narodni socialisti sigurni, da lahko računajo na sodelovanje katoliškega centra, postopajo proti nemškimi nacionalcem skrajno agresivno ter bi jih radi prisilili, da bi sami izstopili iz vlade. To se je pokazalo zlasti v vprašanju sestave pruske vlade. Hugenberg se sklicuje na svojačinski dogovor, da bo ostalo vodstvo gospodarskih resorov v njegovih rokah, ter zahteva, da se tudi za gospodarske resore pruske vlade imenujejo njegovi zaupniki. Pristal pa je na to, da se imenujejo tudi narodnosocialistični državni podtajniki. Narodni socialisti pa odklanjajo vse te predloge in vztrajajo na tem, da postane njihov pristav kmetijski minister za Prusijo. Tako hočejo Hugenberga prisiliti, da se ali vda ali pa izvaja konsekvence in se umakne iz vlade. Da bi tej svoji provokaciji dali še večjega poudarka, so narodni socialisti pod pretvezo, da ne plačujejo v redu davkov, aretirali te dni več uglednih nemških veleindustrijcev, vplivnih članov nemške nacionalne stranke. Tako je vzbudila posebno senzacijo aretacija ravnatelja največje evropske tovarne za izdelovanje umetne svile "Vereinigte Glanzstofffabriken Wuppertal" Viljema Springoruma in Karla Benratha ter člana nadzornega sveta dr. Fritz Bluetegena. Narodni socialisti hočejo vsakogar diskreditirati nemške nacionalce v javnosti in pripraviti teren za Hitlerjevo samovlado.

Sporodno s tem nadaljujejo Hitlerjeve akeije proti marksizmom. Zadnje dni so aretirali zopet celo vrsto voditeljev svobodnih strokovnih organizacij, obožujoč jih korošice. V Monakovem so danes s silo vrgli iz občinske dvorane socialno-demokratske občinske svetnike, češ, da so se pregrešili zoper nemški narod s tem, ker se niso udeležili Hitlerjeve proslave. V Essen in v westfalskem okrožju so narodni socialisti izdali javen poziv vsem socialnim demokratom, naj v roku 24 ur oddajo vse orožje in prijavijo tajna skladišča orožja. Če tega ne bodo storili, jim groze z najhujšimi represalijami.

Beg nemških učenjakov pred Hitlerjevim nasiljem zavzema vedno večji obseg. Splošno pozornost je vzbudila ostavka predsednika Akademije lepih umetnosti dr. Liebermanna, ki je objavil izjavo, da ne more biti več član in predsednik akademije, ako ni več merodajno znanje in zasluga, marveč samo še strankarska pripadnost in pokolenje.

POZABLJENI SREDI OCEANA

Mnoge fantastične povesti obide pred pustolovščino štirih francoskih mornarjev, ki si bili pozabljeni na skalnatem otočku sredi ogromnega Indijskega oceana in rešeni le po golem naključju. Svet se zdaj znova zanima za njihovo strašno usodo, ker tožijo svoje gospodarje, zahtevajoč odškodnino za grozne telesne in duševne muke. Zadeva se bo obravnavala te dni pred pariškimi sodiščem. Neka francoska družba je najela pred tremi leti štiri siromanske bretonske ribiče popolnoma zdrave, zdaj pa so strti starci, čeprav ni še nobenemu nad 40 let. Tako porazno so vplivali na nje grozni doživljanji na otoku Sv. Pavla v Indijskem oceanu.

Strašna drama se je pričela s tem, da je parnik "Austral" v začetku leta 1929 odplul s 30 možmi iz Bresta. Krenil je proti jugu mimo Španije in Senegala globoko v Indijski ocean, dokler ni priplulo otočka, Sv. Pavla. Tu je namerala posadka ustanoviti za neko francosko podjetje tovarno konzerv. Ki bi pridelovala ogromne množine morskih rakov na skalnati obali otoka. Toda ribiči so imeli že od prvih početkov smolo. Otok Sv. Pavla je eden dvah otokov, ki ju je Francija leta 1843 zasedla kot bazo za svoje ribarstvo v Antarktiki. Drugi otok je Novi Amsterdam in leži 80 km severneje, na njem je razmeroma bogata vegetacija, dočim je Sv. Pavel skalnat, brez vsake vegetacije.

In na tem skalnatem otoku naj bi posadka ustanovila tovarno konzerv. Že prej so se skušali ribiči naseliti na pustem otočku, pa so se vsi poskusi izjalovili. Parnik "Austral" je bil zelo bogato založen z živili in tako je kazalo, da se bo posadka na otoku obdržala. Res so bili položeni temelji bodoče tovarne, toda kaj se je godilo po tem, je še zdaj zagonekta. Znano je samo, da je prišla nekoč v svet vest, da se je otok Sv. Pavla pogreznil v morje. Ali je nastala ta vest po neposravnemu ali iz zlobnega namena, ni bilo mogoče ugotoviti. Posledica je bila, da se

za 30 mož na otočku nihče več ni brigal, da jih je smatral ves svet za mrtve.

Otoček je bila res zadela izredno močna plima, ki je uničila temelje tovarne, odplavila čolne posadke in tudi večino živil. Dolge tedne so morali preživeti ribiči ob pičlo odmerjeni hrani. Dokler so imeli čolne, so se lahko vozili na Novi Amsterdam, kjer so lahko dobili vsaj rastline in pitno vodo. Po nesrečni pimi so pa ostali brez vsega in bili bi izgubljeni, da ni slučajno priplula štiri tedne po katastrofi mimo otočka angleška ladja "Euripides". Posadka je pustila na otoku nekaj živil in obvestila svet o usodi nesrečnih pionirjev. Takoj je bila poslana francoska ladja, da bi ribiče odpeljala. Toda ta čas je zadela otok nova katastrofa. Velik del živil, ki so jih bili pustili na na njem Angleži, je uničil požar, in ribiči so se morali zopet zadovoljiti s pičlo odmerjeno hrano, da niso ponrli od lakote.

Šele čez nekaj mesecev je priplula francoska ladja in poveznik je ribičem sporočil, da mora biti postojanka ohranjena. Večina mornarjev je bila pa izgubila pogum, le osem jih je sklenilo ostati na otoku, dokler bi ne prišle iz Francije sveže moči. Med njimi je bil orjaški zamorec z Zlate obale, ki je bil med ribiči zelo priljubljen. Na otok so bila izkrcana živila, ki naj bi zadostovala za pol leta. Od marca do avgusta je osem mož čakalo, toda nobena ladja ni priplula. Nesrečneži so bili na otoku pozabljeni. Dočim so sredi oceana nestrpno pričakovali ljudi, ki bi jih zamenjali, dočim so se dan za dnem tolažili, da mora končno pripluti dolgo pričakovana ladja, ni nihče mislil na nje.

Kako se je moglo zgoditi, da so ostali pozabljeni, bo pojasnila sodna obravnava.

Prvi je umrl na otoku zamorec, za njim pa od lakote še trije bretonske ribiči. Tako so bili ostali še štirje, ko se je slednji pojavila na obzorju ribiška ladja, ki jih je rešila.

ZANIMIVOSTI IZ POLJANSKE DOLINE

Poljane nad škofjoklo.

Kot se mo zdi, je moj zadnji dopis v Glas Naroda marsikaterga Poljanca razveselil, ker nekateri so se izrazili v pisnih svojim ljudem, da naj le še kaj napišem.

Tudi uredništvo G. N. mi je že večkrat pisalo, da naj napišem kaj novic iz Poljanske doline, ker ljudje imajo čas in radi bere. Zato sem se namenil, da bom od časa do časa skušal kaj napisati. Seveda je toliko, kolikor mi bo čas dopuščal, ker sedaj je tu pomlad in tudi delo, na kar je treba najprej misliti, potem še le na kaj drugega, da se bo moglo riniti naprej.

Velika noč je za nami. Post je bil sicer dolg, a še daljši in bolj pust je bil za one, ki so bili bolj kratkih navajeni. Manjkalo nam ni seveda prest in zemelj (škofjoklo specialiteta), katere so nekaj tako radi trgali in zbijali, a manjkalo je v marsikaterem žepu, da bi si mogli to privoščiti. Isto je bilo z velikonočnimi pirhi, katere znajo naši lektarce prav okusne narediti, a še bolj opremiti z raznimi zaljubljenimi napisi. Če ga da dekle svojemu ljubimcu, mu srce drhti od same ljubezni. Seveda, taki pirhi se ne sekajo, zato so pa drugi, kateri so pa bili letos bolj redki, a bili so pa bolj debeli.

V velikonočnem času je bila že od nekaj dolžnost vsakega poštenega kristjana, da je opravil velikočno spoved. Posebno vlogo so pa vedno igrali spovedni listki. V postnem času so bila "izpraševanja" po soseskah, koliko da se znajo in koliko so že pozabili svetih resnic. Dajali so jim listke za spoved. Seveda so ta izpraševanja bila le za mlade ljudi, ki so lahko dobili črni listkov za celo vas. Drugače pa je bilo z "rdečimi" listki, ki so značili, da je velikočno spoved opravljena. Te so navadno pobirali mežnarji ob svojem času in vsakega, ki se ni mogel izkazati z listkom, so navadno zapisali za "luterš", kar je povzročalo med navihanci in poredniki več ali manj strahu, vsled tega so radi "pomolali" svoje črne listke dostikrat z žveplenkami ali drugače rdeče, in šlo je za dobro.

Tako je bilo pri nas in mislim tudi po drugih farah.

Danes so pa ta "izpraševanja" opustili, kakor tudi vse spovedne listke. Ponekod jih sicer še dajo, a pobira jih nihče ne. Prišli so do spoznanja, da to ne vodi do dobrega in je bil le nekaj ostanek iz srednjega veka. Še Tavčar piše v "Visoki kroniki", da je bila nekoč v gozdu ciganka, ki si je napravila "štant" kar pod smreko, kjer je prodajala škorpionovo olje, suhe krastače, pajčevino in med to "robo" je bilo paziti tudi šop spovednih listov, seveda rdečih, ki so šli v kupčijo nekako tako kot danes saharin.

Poleg pirhov so v velikonočnem času tudi butare, za katere sedaj navadno vse vrbe ob Sari ogoli-

jo. Tu pride v poštev seveda le mladež, da s tem, ko butare "neso", kaj zaslužijo. Nekdaj je bil navadno za "lon" groš ali "dojaca", katero smo pa domov gredle "zafucali", a dostikrat tudi butare s pretepanjem med seboj tako zredčili, da smo prinesli domov samo par šib. Tudi danes ni v tem drugače samo z dinarji, ki jih dobe, postopajo drugače. Glavni predmet vsega pa je velikonočno procesija, (ki je na Tratah že v soboto popoldne), pri kateri kot nekaj, se hoče vse postaviti z novim "gvantom". Nekdaj je tudi pogosto prišlo do spora zaradi nošnje bander. Danes o tem ni slišati, a dogaja se pa še tu in tam. Obhod se radi tega vedno v redu završi in tudi nosilci brez incidentov bandera nazaj prinesejo.

Posebno veselje je pa bilo nekaterim streljanje, katero so pa o blasti vsled množičnih nesreč prepovedali. Je pa v navadi še na Štajerskem, kjer čitamo vsako leto, da se jih mnogo ponesreči vsled te neumnosti.

Istotako je s procesijo sv. Rešenja Telesa. Ob tej priliki so nekaj fantje radi postavljali mlaje, na katerih so visele zastave. Tekmovali so med seboj, katere vas bo imela višjega. V ta namen so že dolgo poprej izvolili v tem ali onem gozdu prilično smreko, katero so pomoči posekali in spravili na svoje mesto. Lastniki seveda niso zato posebno marali, a porajali niso mnogo, ker les tedaj ni imel posebne cene. Mlaji so navadno stali, dokler se vrhovi niso posušili, potem so jih fantje potrdili in prodali. Izkupiček so navadno z veliko slavnostjo zabadali.

Danes pa so skoraj na vse te lepe navade pozabili ali so jih vsaj opustili. Pokažejo le toliko zelezja ob sv. R. T. kot se mora. Procesije imajo še edinele do mladine svojo privlačnost, kjer pa igra glavno vlogo, kot sem že rekel, "gvant" ali obleka, ki sicer mora biti nova, kjer pa razmere tega ne dopuščajo, je vsaj oprana, zlikana in pošta.

Sedaj pa malo pogledimo dogodek sedanjih in prešlih dni, in druge podrobnosti, ki bodo mogoče tega ali onega zanimale.

Pred kratkim smo izgubili najstarejšega Poljanca, Antona Jesenka, Trodoveca. Bil je do zadnjega zdrav, a malo se je prehladil in iti je moral tudi on. Avgusta meseca sva govorila in rekel sem mu: "Trden ste, dočakali boste sto let". "A, ne, ne. Mene bi bili že ubili, ko bi me bili mogli". Mislil je na svoja mlada leta, ko je premetaval druge fante, da so frčali kot ne vem kaj pred njim. "Veliko gospodarjev ste videli, ki so obgospodarili in dogospodarili tu v Poljanah", sem dejal. "Da, da!" — in stegnil je roko naokrog in mi kazal na travnike in njive, ki jih je on pokupil od propadlih kmetij. Spraševal sem ga, kako je

bilo ob njegovi mladosti v Poljanah. Rekel je, da je bilo vedno vse. Ljka kot danes, drugače pa tudi nič prida. Kdor je pazil na se, je ob stal, drugače se je pa moral drugim umakniti.

Spraševal me je za svojega starejšega sina Franceta, ki farmari nekje na Zapadu, a jaz mu nisem vedel mnogo povedati o njem. Zlostila ga je izguba mlajšega sina Jožeta, ki je ostal ob Drini, in ga je imel odločenega za gospodarja. Rad je še nosil škornjice in židan lajbeč, menda edini v dolini.

Njegova zadnja slika je bila v "Sl". Kazala ga je kot postarjega moža v lajbeču z velikimi gumbi kot orehove lupine. Pa njegove roke! Ni čuda, da so imeli poredni fantje in drugi nepoboljšljivi strah, da niso prišli v njegove pesti. Lansko jesen sta se srečala s prijateljem Šurkom, ki ga je vprašal, "Tone, povej mi, kako se nosi deseti križ?" "Ej, Povle, deseti križ se ne nosi, ampak se le vlačijo", mu je odvrnil. Ni ga dolgo vlačil. Naj mu bo blag spomin!

Vem, da ni nobenega, ki ne bi bil slišal o Videmski kmetiji (gruntu) v Poljanah. Tu je umrl pred dobrim letom Jaka Debeljak. V Ameriki si je v mladih letih prislužil precejšnjo vsoto denarja. Vrnil se je domov in služajno je bila ta kmetija na prodaj. Kupil jo je za 20 tisoč fl., od katerih jih je imel le pet. Z umnim gospodarstvom se je kmalu opomogel in plačal še ostalo ter tako postal lastnik največje kmetije v dolini. Bil je samec in samotaril do konca. Kmetijo je takorekoč obdeloval brez poslov, ker je imel stroje. Redkokdaj si je najel koga, a vendar obdelal je vse.

Nekdo je pisal o njem, da je bil čudnih nazorov, katere je prinesel iz Amerike, pa od tam jih ni mogel mnogo primesti, ker je bil tam samo par let. Moral je pač imeti dobre nazore, da se je ubral "nazorov" drugih, ki so se mu silili, da bi mu "pomagali" gospodariti, posebno v njegovi gostilni. Ko je videl, da sam vsega ne zmore, se je rajši zapl in bil sam sebi gost in gostilničar in to ob najboljših dnevih, ko bi bil lahko žel. Po njegovi smrti so podedovali posestvo njegovi sorodniki in ga razdelili med seboj, a vendar je še precej ostalo onemu, ki nosi ime Vidmar. Toda pred par meseci je še ta odprodal — hišo in dal polovico hleva kupeu v najem. Nekdo se je izrazil o tem, da "sedaj so še glavo od trupla odsekali". Upamo pa, da ni bil s tem zadovoljen zadnji udarec kmetiji, ki je nekaj slovela daleč naokrog. Njeni lastniki so bili ne le sloveči in vplivni, ampak tudi bogati možje, katerih še zadnji, kojeva grob je do nedavno značila skala na starem pokopališču, je užival neomejeno zaupanje sosedov ob blizu in daleč, da so mu nosili denar shranjevat v njegovo predtavo varno kašico. Toda imel je smolo. Neke evetne nedelje zjutraj so prišli roparji, vlomili v kašico, potegnili iz nje železno skrinjo, zavlekli k Sori, kjer so jo prepevaje razbijali. Ko so ljudje šli od mase, so mislili, da so to pijani ponočnjaki, ki se igrajo med seboj. Odnegli so seveda ves v skrinji shranjen denar.

Na Visokem sameva grob dr. Tavčarja, ki je pa že zelo zaraščen v smrekov gozd, ki ga je on zasadil. Sedanji gospodarji ne občejujo mnogo z našim prebivalstvom. Oni pač niso bili vzgojeni v naši dolini.

Velikokrat smo v Ameriki čitali o Visokem, da je kot grad ali vsaj graščina, tako smo mislili, ko smo že skoraj pozabili na dolino in na Visoko. Je pa to le dobro ohranjena starinska kmečka hiša, s katero je hlev zvezan v dvorišče, in da je precej obsežno zemljišče nedeljeno okrog poslopja, ne pa posejano s parcelami drugih kmetov.

Mnogi slovenski farmerji v Ameriki bi se lažje ponašali v tem oziru da imajo "graščine" lepše in obširnejše kot je Visoko. (Zadnje čase se precej utrjuje trditev, da so Visoko zidali brižinski škofje, in se to uvaža celo v šolska berila. To trditev je pa lansko jesen ovrgel nekdo v "Slov. N.", ki je šel v stvar do konca in dokazal, da te

mu ni tako. Tudi dr. Tavčar potrjuje v svoji kroniki, da je Visoko zidal slovenski kmet. Slava Visokega se je pa pričela s posestvom dr. Tavčarja).

Mnogo je kmetij in hiš v dolini s starejšo in pestrejšo zgodovino, za katero se nihče ne zmeni. Bili so pač Visočani bogati in vplivni, katerim se je pokoril precejšnji del sosednjega prebivalstva, ki je bilo delovno odvisno od njih.

Mnogi se gotovo še spominjajo "Francelina" (Frank Demšarja) pri "Barbi" v Gorenji vasi. Tudi on je že pred par leti umrl. Bil je svoječasno v Ameriki, menda v Californiji, od koder se je vrnil že precej denaren in je prevzel posestvo svoje matere, kjer je uspeval v raznih kupcih. Prišel je pa prekrat, ki mnoge prizadel. Bogate je naredil reveže, a iz revežev bogatine. Tako je bil tudi on. Bil je najbogatejši in tudi najvplivnejši mož v dolini.

V Dobju so še stari gospodarji. Alojzij Grošelj uzorno gospodaril na kmetiji, ki je danes ena največjih in tudi najboljših v dolini. Tu se da večji del obdelati s stroji, kot nikjer drugod.

Pri Posavcu v Sestranski vasi se še dobro drže. Zdi se, da je blagostanje pri tem rodu kot podedovano. Boština, t. j. trgovca Fr. Jelovčan, nadaljuje trgovino svojega očeta, ki je pričel s prvo trgovino v dolini, ko je prišel iz Amerike. Danes je največja trgovina v dolini, kjer se dobi skoraj vse, kar je pod solnce, kot pri Kaufmannu v Pittsburghu, po zmernih cenah. S svojo trgovsko zmoglostjo si je znal pridobiti in obdržati odjemalce in kupece, kar pri drugih, ki so pričeli in nehali z staemami, ni bilo tako. Zata tudi Boština ni pristih "trgovci", ki kriče po zakonski zaščiti pred dolžniki.

Čipkar, Čeh Paleček je tudi precej razširil svojo trgovino. Prišel je k nam pred več leti kot orožnik, zagledal se je v Grogovo Johano, ki je že tedaj pričela s čipkarstvom, ki je bilo pri nas še le v povoj. Postal je njen mož, obesil puško na klin, in lotila sta se kupčije s čipkami. "Iz malega raste veliko", tako je bilo tedaj pri čipkah. Umrla mu je pa pozneje Johana, a Paleček si je poiskal drugo in dobil jo je s Češkega. Tako ima danes več otrok, odraslih hčera, ki pa seveda govorijo slovensko.

Fortunov mlin, ki je mlet nad 300 let, je kot že znano, uničila zadnja povodenj. Tu je bil dom pok. Andreja Fortuna iz Rock Springsa, ki se je tu mudil par let pred smrtjo na obisku.

Kalarjev mlin je kupil star Amerikane Martin Božnar, oče Ivane Ferličeve iz Rock Springsa. Moral je na tem mestu mnogo preurediti, kjer je voda najbolj raztrgala. Danes pa meče kot vsak drugi mlin.

Rožstna hiša zastopnika G. N. Louis Tavčarja, še trdno stoji na svojem mestu kot Blejski grad. Še berem danes "Alojzij Tavčar, št. 9", kar je zapisal on na tedaj (l. 1890) nova vrata. Razlika je le ta, da je danes razdeljena na tri gospodarje. Pogled na to starinsko poslopje je nadvse očarljiv, toda ravno da visi še na skali. Rečemo pa lahko, da hiše danes sto let ne bo tam.

Tudi Mrakovi v Žirovskem vrhu se dobro drže. Tam gospodari Jakob, ki je prišel iz vojne kot invalid. Pač je pa Žirovski vrh danes vse drugo kot nekaj. K temu je pripomoglo umnejše gospo-

NAJBOLJŠI SLOVENSKI ROMAN

"GRUNT"

(Spisal Janko Kač)

kar jih je izšlo po svetovni vojni, ima v zalogi

KNJIGARNA "GLASNARODA"

Cena

\$1.50

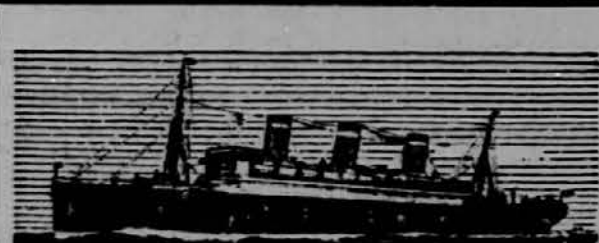
darstvo, ki odstranjuje starokopitnost in druge slabe navade. Reči moram, da v grih danes veliko boljše izhajajo kot bolj površni gospodarji po dolini.

Poglemo mojo sosednjo vas Vinhar. Ondi že v starih časih niso mogli nikamor. Pridelati se je dalo le toliko, da so je moglo živeti, a danes skoraj moram reči, da je tam ena najbolj urejenih vasi v gospodarskem oziru v dolini. Imajo vse dobro pozidane hiše in gospodarska poslopja in dobro obdelano zemljo, ki rodi marsikaj, čegar v "starih časih" po starokopitnih načinih in mislih ni bilo. Ni pa še Banat, ker ni, kot znano, pri nas zemlja za ta. Odvisno je vse le od delavne roke našega kmeta. Ampak z vztrajnim delom se da doseči marsikaj, česar nekaj niso mogli.

Ko sem že v Vinharjih, omenim naj že zadnji imenovanega Jakoba Ferliča, ki tu kmetari. Njega sem obiskal svoječasno, ker on je človek, s katerim se da govoriti. Spravil me je v hišo, in začuden sem bil, ko sem ugledal njegove štiri hčere, ki se sedele pri — kolovratih in pridno predle predvico, ki ga je pridelal od lanu na svoji njivi. Vprašal sem, kaj in kako je, do tega prišel. Odgovoril mi je: "Kar se doma pridelu, ni treba kupiti. Napravim tudi statve, da bodo fantje imeli po zimi vsaj kaj početi. Sosedje, posebno oni, ki so zelo vneti za napredek, me vprašujejo, kako da sem do tega prišel, da sem šel 50 let nazaj. Jaz sem jih pa odgovoril: Vi boste morali iti še daleč, če boste hoteli živeti. — On je namreč v sorodstvu Ferličev v Rock Springs in Burdine, Pa., katerih mlajši brat Tone mežnarji pri mali cerkvi na prijaznem griču sv. Urbana.

Vem, da vam je znan vsem, posebno v Clevelandu, slovenski uar John Prostor. Njega bratje so tu pravi umetniki. Starejši, Lojz, je izdelovalec harmonik lastnega izuma. Polde se je bavil nekaj asa z mehanizmom posebne vrste. Vsi pa so izvrstni godbeniki, in če bi jih obrtni zakon, ki je vedno bolj strog, ne oviiral, bi še Paderevski posekali. Mali Edvard je že kot 8-letni deček igral na Ljubljanskem radiju. Vsi priznavajo, da je to talentiran roj. Posnemali so takoj kot dečki njih očeta, ki je kot znano, popravljaj ure in znal dobro igrati na gosli. Alojzij je imel sitnosti radi izdelovanja harmonik. Zahtevali so od njega koncesijo, katere pa brez predpisa ne učene dobe ni mogel dobiti. Dokazal pa je, da so njegovi iz-

(Nadaljevanje na 6. strani.)

Ste namenjeni v Evropo?

Kdorkoli želi potovati letos v domovino, za stalno, ali le na začasni obisk svojcev, naj vsakakor piše po naša navodila za potovanje in prepričal se bo, da bo za mal denar udobno in hitro potoval. Pošljemo jih vsakomur brezplačno.

Slovenic Publishing Company
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

ALI STE ZAVAROVANI

ZA SLUČAJ BOLEZNI, NEZGODE ALI SMRTI? AKO SE NISTE, TEDAJ VAM PRIPOROČAMO

JUGOSLOVANSKO KATOLIŠKO JEDNOTO V AMERIKI.

kot najboljšo jugoslovansko bratsko zavarovalnico, ki plačuje NAJBOLJ LIBERALNE PODPORE SVOJIM ČLANOM

Ima svoje podružnice skoro v vsaki slovenski naselbini v Ameriki. Posluje v 17 državah ameriške Unije. Premoženje nad \$1,500,000.00. — Za ustanovitve novega društva zadostuje 8 odraslih oseb.

Vprašajte za pojasnila našega lokalnega tajnika ali pišite na: —
GLAVNI URAD J. S. K. J., ELY, MINNESOTA

SLOVENSKO SAMOSTOJNO BOLNIŠKO PODPORNODRUŠTVO za Greater New York in okolico, ink.

Predsednik: FRANK HOTKO, 607 E. 73rd St., New York City
Podpredsednik: MICHAEL UREK, 1715 Gates Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tajnik in arhivar: JOSEPH POGACINIK, 580 Liberty Avenue, Williston Park, L. I.
Blagajnik: PETER RODE, 72-23 67 Place, Glendale, L. I.
Zastopnik: RADO VAYPOTICH, 22-15 — 25th St., Astoria, L. I.
Nadzorni odbor: ANTON KOSIRNIK, 101-21 — 85 Rd., Richmond Hill, L. I.
ANTON CVETKOVICH, 983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
FRED VLEPEEC, 72-25 — 67 Place, Glendale, L. I.

Kdor izmed rojakov ali rojakinj še ni član tega društva naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za natančno pojasnila. V nesreči se šele pozna kaj pomeni biti član dobrega društva.

To društvo je sicer najmlajše, toda najmočnejše bodisi v premoženju ali članstvu. Društvo je v tem kratkem času svojega obstanka izplačalo že skoro 14 tisoč bolnišne in nad šest tisoč smrtno podpore ter ima v blagajni skoro \$17,000.00.

Društvo zboruje vsako četrto soboto v svojih društvenih prostorih v American Slovenian Auditorium, 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y.

V SLUČAJU, DA NAM KAKE KNJIGE ZMANJKA, S PRIDRŽUJEMO PRAVICO, POSLATI DRUGE SLIČNE VSEBINE

216 West 18th Street, New York

"GLAS NARODA"
 315 W. 14 Street
 NEW YORK

KRATKA DNEVNA ZGODBA

STROKOVNA POMOC

Vsa hiša je bila pokonci, si še petala, klicala, vpraševala, ugibala, svetovala. Ženske so se zbirale, ob vseh vodovodnih pipah so imele majhne shode, na vseh stopnicah so se srečavale, ustavljale in pogovarjale za važnimi obzori. Hišna postrežnica Kleopatra Pestevškova je vzdihovala na glas: "Seveda — ker sem danes očistila stopnice, stopajo po njih gor in dol! Težko je življenje hišne postrežnice..."

V drugem nadstropju je bilo središče vse zmešnjave. Tam so stale sosede pred vrati gospodične Maričke, se gnetle, težko dihale in gledale v napetem pričakovanju — sredi kuhinje, sredi nemirnega kroga sočutnih in radovednih žensk: pa je stala Marička sama, držala rožasto obleko v rokah, jo vihtela v rokah in tožila: "Samo enkrat v vsem letu hooč nekam ven — in takrat se mora kaj zgoditi! Prav danes! Prav sedaj!..."

"Na ples je hotela!" so si šepetale na čohu kroga, petnajst let je upa, da se bo še kje ušla..."

In potem je zrasla spet Marička na tožbo do neba: "Poglejte... ma je lepo, sijajno, čisto sveže zlikano obleko... prav na sredi, spredaj, da vsak lahko vidi, je madež! In kakšen! Baš danes! Če bi imela več takšnih oblek, bi gotovo ne bilo nadeža. A ker imam samo to, se je morala zgoditi!... Nimam sreče!" Madež je bil res velik, rumena zelena oaza v rožasti barvi, sto žarkov je žarelo iz njega na vse strani. Obleka je šla od rok do rok, obžaljujoče murranje je šlo skozi zborovanje. In hipoma je vzkliknila stara Nina iz tretjega nadstropja: "Veseli hodite, da stajtem jaz v tej hiši, gospodična! Imam preizkušeno vodo za vse madeže! Takoj jo prinesem..."

Nina je stekla, krog se je oglašil: "Seveda — stara ve marsikaj..." Še trenili niso z očmi, pa je bila stara že nazaj, vihtela majhno steklenico in krakala: "Tako, tukaj je! Napravljeno je še po receptu moje babice! Čudili se boste, kako bo madež izginil!"

Vse je utihnilo, v svečanem molku so nakapljali tekočine na madež, odrgnili so ga z mokro cunjjo — in glei: madež je pobledel, malo se je še obotavljala in izginil.

"Jož!" je rekla Marička, "Ah, ha!" je zakropel krog. "Vidite!" je vzkliknila žena. Marička se je hotela že zahvaliti, tedaj je postalo mesto, kjer je prej sedel rumeno zeleni modrikanst, okrog njega je zrasel črn rob in čez eno

minuto se je rogalo na mestu madeža nekaj nedoločno zamazanega, kar je spominjalo na blatno packo. Krog se je neusmiljeno zasmel. Marička je zajokala, žena je rekla užaljeno: "Moja vodica je že dobra — a kdo ve, od kod se vam je naredil madež, ljuba gospodična! Za takšno moderno packarjijo mora vodica seveda ni!" In je šla.

Oglašil se je branjevec Luka, ki je šel slučajno mimo: "Nikar ne jokajte, gospodična! Na ples pojedete prav gotovo! S to obleko! — Imam univerzalno sredstvo..." In je hipoma izvel svoj paket, krepko namazal za njo rjavo packo, packa je izginila, Marička se je vsa srečna oblekla in potem... potem je zažarel na namazanem mestu hipoma bleščeče sinji mnogokotnik. Marička je skočila vsa v solzah iz

NOTAR, LEKARNAR, ODVETNIK IN ALIMENTI

Madžarska sodišča imajo novo senzacijo na polju alimentov. Nedavno se je zglasila na sodišču mlada mati, ki je tožila kar dva možakarja, čes, da sta očeta njenih dvojčkov in da bosta morala plačevati alimente. S se košljivejšo zadevo se pa peča zdaj segledinsko sodišče, Marija Karolyjeva, poštna uradnica v Segedinu, je morala pred štirimi leti zapustiti svojo službo.

Porodila je lepega, krepkega fantiča. Kot očeta je označila segedinskega notarja, ki je bil tudi obsojen v plačevanje alimentov, čeprav je ugovarjal, da bi bil lahko oče nezakonskega otroka prav tako tudi kot lekarnar ali odvetnik. Poštarica je zelo podjetna in stoji na stališču, da se človek ne sme dolgočasiti, dokler je mlad.

Ko je pa pred dobrimi šestimi meseci notar umrl, je Karolyjeva res tožila lekarnarja, čes, da je oče njenega nezakonskega otroka, in v splošno presenečenje je sodišče lekarnarja obsodilo, da mora plačevati alimente. Sodišču je šlo no in neinkovito širjenje svoje preskrbljenosti. Čudno naključje je pa hotelo, da je kmalu pobrala hripta lekarnarja in podjetna mati hoče še tretjič poskusiti svojo srečo: vložila je tožbo tudi proti odvetniku, da bi ji alimenti ne ušli. Javnost se seveda zelo zanima, kako bo razsodilo sodišče v tem primeru. Ni izključeno, da prime za alimente tudi odvetnika.

obleke. Luka je morala prestisati marsikakšno hudo in Pepe, drogistov praktikant, je dejal: "Vse to je nič! Domača sredstva so nemarnost. Stvar je treba obravnavati znanstveno. Jaz vam prinesem nekaj — to bo pomagalo brezpogojno!"

Prinesel je prašek, ga namazal na mnogokotnik... mnogokotnik je izginil... vse je čakalo — a nova barva se ni pojavila. "Pridite!" je dejal Pepe, Marička je z žarečimi očmi prišla obleko, tedaj... Samo malo je zašustela in tam, kjer je bil nekoč madež, se ni svetilo sedaj v resnici nič več: zazijala je namreč ogromna luknja! Pepe pa je dosegel nov rekord. V eni minuti je opravil vso razdaljo iz drugega nadstropja na cesto in preko ceste do svojega skladišča.

70 JEZIKOV JE ZNAL

To je bil kardinal Mezzofanti. Sila lahko se je učil tujih jezikov in slave ga kot genija za jezike. Bil je književni ocenjevalec v Bologni, kjer je večkrat kupil celo vrsto prepovedanih knjig — in jih radil vseh ali npravnih zablod vrget — v ogenj. V Rimu, kjer je bil čvar vaticanske knjižnice, se je izobraževal nadalje in končno je govoril 70 jezikov kot bi bil 70 krat rojen. Imel je posebno dovoljenje, da sme brati prepovedane knjige, a sam je povedal tole: "Radi študij sem že dolgo imel dovoljenje brati prepovedane knjige, toda verjemite mi, da to ugodnost uporabljam kolikor mogoče najmanj, ker ne zaupam samemu sebi. Zato bom prepovedane knjige bral šele tedaj, ko bom že dobro prebral."

Ta gorečnost pa nikakor ni pretirana. Sam Goethe ni sodil nič drugače, ko je pripovedoval prijatelju Eckermannu o svojem Wertheju, ki so ga predstavili v Milano na italijanski jezik. Toda v kratkem ni bilo v Milano niti enega italijanskega Wetherja več. Kako se je to zgodilo? Tako. Škof je za stvar izvedel in duhovnikom naročil, naj vso izdajo pokupijo in požgo. In Goethe je rekel Eckermannu: Ni me ni ozlovoljilo, ne, še vesel sem bil, da se je našel pameten gospod, ki je takoj uvidel, da je Werther za katoličane slaba knjiga — in pohvaliti sem ga moral, da je v hipu porabil najizdatnejše sredstvo, da je knjigo po tistem izginila s sveta." — Tako Goethe in celo o svojem delu!

AVTOMOBILSKA NESREČA
OB SOČI

Blizu Devina se je te dni ponesrečil izletniški avtomobil iz Avstrije. Vozilo je prispelo iz Celovca, v njem je bilo 20 izletnikov, večinoma vojni invalidi, ki so prišli k Soči, da bi si ogledali bojišča iz svetovne vojne. Na vozniki proti Trzinu se je avtomobil prevrnil in pokopal potnike pod seboj, padec pa je bil tako silovit, da je avto izruval več dreves. Vseh 20 ponesrečenih izletnikov so spravili v tržiško bolnišnico, kjer so jih ozvežovali. Sedemnajst lažje ranjenih so takoj odpustili, trije nadaljnji, Josef Maurer iz Grafensteina ter dve ženski pa so ostali v bolnišnici, ker so hudo poškodovani. Sedemnajstoria lažje ranjenih se je morala zaradi neravnosti razbitega avtomobila zglasiti pri avstrijskem konzulatu v Trstu, kjer so jim pomagali s tem, da so jih po najkrajši poti odpravili domov.

MODROVANJE 149 LET STAREGA TURČINA

V Beyreuthu je prispel najstarejši Turčin. Badik aga, ki pravi, da ima 149 let in trdi, da je bil rajen pet let pred francosko revolucijo. Ko si je beg ogledoval Beyreuth, je dejal, da se je mesto, odkar ga je zadnjič videl, to je leta 1830, precej spremenilo. Od vseh svojih žen se najraje spominja prve, ki mu je povila 15 otrok in ki je umrla takoj po ameriški državljanski vojni. "Bila je krepkasta tovarišica," pripoveduje o njej stari vdovec, "danes pa so ženske brez živcev."

ZADNJA POT GROFICE DE NOAILLES

S pompom, ki so ga redkokdaj deležni najodličnejši državniki, so te dni v Parizu pokopali pesniško grofice de Noailles. Ugleležba občinstva je bila ogromna. Toen ob dvajsetih so prinesli truplo pokojnice v cerkev sv. Magdalene, kjer so ga blagoslovili. Ulice v bližini cerkve so bile zatlačene, toliko je bilo ljudstva. Na stopnišču pred cerkvijo je imela častno stražo republikanska garda. Po cerkvenih svečanostih so govorili pokojnici v slovo mnogi odličniki, tako v imenu Francoske Akademije bivši ministrski predsednik Barthou, v imenu vlade pa prosvetni minister de Monzie. Zemске ostanke pokojnice so položili v večnemu počitku na pokopišču Pere Lachaise.

SMRT KITAJSKEGA MATUZALEMA

Reuterjeva agencija poroča s Kitajskega, da je umrl v Kiatsienju kmet in nabiralec zelišč Ličingjun, najstarejši človek Kitajske in menda tudi vsega sveta. Učkal je starost 256 let. Ob svoji smrti je napravil vtis našega 70 letnika.

Ličingjun, ki se je rodil l. 1677, zapuša več žen, kakšnih 70 vnukov in vnukinj. Njegovemu najmlajšemu pravnuku je zdaj 70 let. Pokojnik je pripovedoval, da je imel za svoje dolgo življenje zahvaliti neki redki rastlini, katero je uvažal in ki mu je tako dolgo ohranila življenje in trdnost.

Milko je držala v naročju in gledala na mrtvaški oder, kjer je ležal njen ljubljani, njena opora in rednik, ki je skrbel za njo in za hčerko bolj kot sam za se.

Naša srea so ostala neutolažljiva. Ni ji bilo dano, da bi videla še enkrat svojo domovino pod gorami lepe Gorenjske. Kruta smrt je njene namene preprečila.

Naj Ti bo lahko ameriška gruda. Ohranimo Te v naših srečih do groba.

FRANK FERJAN, soprog: FRANK SCHWAB, brat; DANICA SCHWAB, nečakinja Elmhwood Park, Ill., v maju 1933.

V življenju mladosti

Spisal FRANK TROHA

Kot otroku ubožnih staršev, ji je bila že ob rojstvu življenska pot začrtana, da jo bo vodila preko te zav in gorja.

Oče in mati sta ji bila preprosta, siromašna zakonca. Lastovata sta le bomo hišico z malim okrajnim dvoriščem. To je bilo vse njuno premoženje.

Da sta se preživela, sta oba hodila v dnuino k vaškim kmetom. V zimskih dneh, ko ni bilo več dela pri kmetih, je mati opravljala domača dela na domu. Poleg tega, se je pa tudi šivanja oprijemala in na ta način nekoliko zaslužila, kar ji je blažilo bedno življenje. Oče je pa večinoma hodil v gozd in opravljal razna gozdarska dela. Pripetilo se je celo, da je odšel s skupinami delavcev v hrvaške šume, kamor so odhajali pozno jeseni in tam ostali po več mesecev.

Na ta način je šlo življenje pri Krznarjevih svojo pot naprej. Milka, edina hčerka Krznarjevih, je pohlevno prenašala vse gorje in nikoli ni zahrepenela po čem boljsem, kajti vedela je, da ji ljubljena mamica ne more dati, ako si bi kaj več zaželela.

Mati in oče sta vedno upala na boljše, a vse upanje je bilo prazna blodnja. Namestu boljših dni, so prišla trpka razočaranja.

Oče se je bil zopet podal v šume na Hrvaško. Odšel je bil za službo, toda nakopal si je bolezen in ni mogel ostati do zadnjega z drugimi delavci ter izvršiti delo do konca. Ko je dospel domov, ni bil več zmogel za težka dela. Tu pa tam je opravljal kaj lažjega. Bolezen ni hotela popustiti, z vsa km dnevom je bil priiskala, in nazadnje je moral ostati v postelji.

Žena je hodila k zdravnikom in povpraševala glede zdravja svojega moža. Nekajkrat je zdravnik prišel tudi na dom, bolniku je vselej dal vzpodbudno in tolažilno besedilo, toda ženi je na skrivaj povedal, da je vse upanje zaman in da bolnik more k večjemu živeti nekaj dni. Do moza je pretreslo siromašno ženo, ko je čula to izpoved. Zrušila se je vsa strta in onemogla pred hišo. Napol v omedlečevici jo je dobila Milka, ki je prišla izza sosedove hiše, kjer se je igrala z drugimi otroci.

— Mama, mama, kaj vam je? — je začela kričati ter se oprijemala v otfoskem strahu matere.

Krik hčerke je ženo zopet spravil k zavesti. Objela jo je, jo pritiskala na sree in jo božala, poleg ji je pa govorila, da ji je le malo slabo prišlo. Zavedala se je, da ne sme hčerki povedati, kako bitko gorje jo ima vsak čas doleteti, kajti vse, vse ho izvedela že itak premalu.

Četrti dan po tistem dnevu, ko je zdravnik izgubil vse upanje in napovedal smrt bolnika, je bil za Milko strašen dan. Izgubila je svojega očeta! V petem letu starosti je doživela strašen trenutek, toda ni ji bilo razumljivo, kako silno se krči sree njeni materi vsled nepopisne žalosti.

Milko je držala v naročju in gledala na mrtvaški oder, kjer je ležal njen ljubljani, njena opora in rednik, ki je skrbel za njo in za hčerko bolj kot sam za se.

Naša srea so ostala neutolažljiva. Ni ji bilo dano, da bi videla še enkrat svojo domovino pod gorami lepe Gorenjske. Kruta smrt je njene namene preprečila.

Naj Ti bo lahko ameriška gruda. Ohranimo Te v naših srečih do groba.

FRANK FERJAN, soprog: FRANK SCHWAB, brat; DANICA SCHWAB, nečakinja Elmhwood Park, Ill., v maju 1933.

Naša srea so ostala neutolažljiva. Ni ji bilo dano, da bi videla še enkrat svojo domovino pod gorami lepe Gorenjske. Kruta smrt je njene namene preprečila.

Naj Ti bo lahko ameriška gruda. Ohranimo Te v naših srečih do groba.

FRANK FERJAN, soprog: FRANK SCHWAB, brat; DANICA SCHWAB, nečakinja Elmhwood Park, Ill., v maju 1933.

Oh! — je vzdihnila. — Ko ne bi bilo otroka, najraje bi šla takoj za teboj, in končano bi bilo vse nadaljno trpljenje.

In zopet so jo solze obhile. Nato se je pa spomnila hčerke in hotela kolikorotliko zadržati glasno ihtenje, kajti hčerka se je začela razburjati in je tudi ona na ves glas začela plakati.

Težki dnevi so nastopili za Milko mater, ko so očeta pokopali. Borba za vsakdanji kruh je tirala mater, da je morala od dne do dne v dnuino po raznih hišah. Čeprav niso imeli potrebnega dela zanje, si ga je izprosila, in ljudje so ji večinoma radi ustregli, ker jim je bilo mamljivo, da sirota s hčerko tudi mora živeti.

Milka je šla največkrat z materjo. Kjer je mati delala, tam je tudi ona dobila jed. Dobri ljudje so ji ma pa tudi čisto kaj podarili in imela na ta način nekoliko ublažilo bedno življenje. Mati in hčerka sta bila pa za najmanjši dar zelo hvaležni.

Milka kot otrok ni občutila tiste gorja, ki je trlo njeno mater. Njena otroška duša ji ni dala razumeti, kako težak boj se odigrava v njeni materi, ki je v strahu zila v bodočnost.

Nastopila je krasna topla pomlad. Milka je rajala po dvoriščih in zelenih tratah z drugimi otroci. Delo na polju je oživelo. Mati je bila dnevno zaposlena na polju in njunih. Danes je delala pri tem kmetu, jutri zopet pri onem.

Milka je hodila z materjo na polje. Tam je poslušala žvrgolenje škrančkov in drugih ptičkov, ki so opevali cvetočo pomlad. Tegala je cvetlice, splela si venček, posadila si ga na glavo in pri tepla k materi rekoč: — Kaj nisem lepa, mama!

Mati jo je pogladila in odvrnila: — Lepa si, Milka, zelo lepa! Samo pridna bodi in lepo si igraj. In Milka je zopet vsa razposajena stekla med druge otroke. Tako je njeno otroško življenje brzelo naprej.

Težje je bilo pa v zimskih dneh. Tedaj je Milka najbolj pogrešala svojega očeta. Večkrat je morala ostati sama doma. Mati je hodila po raznih opravkih, največkrat je morala pa v bližini gozdi po potrebnih drva in suhljad, kar je prinašala na glavi domov.

Dokler je bil še oče živ, je on skrbel za drva in mati ni šla nikoli v gozd v mrtvih zimskih dneh. Tedaj se je Milka sukala v toploti, kjer je mati krpala razna obleke drugim ljudem in za domačo potrebo.

Vsa bremena, ki sta jih oče in mati prenašala, so po smrti očeta padla na mater. Mati pa, čeprav je bila še mlada žena, ni mogla trpljenja prenašati, ne da ji ne bi škodilo na zdravju. Ni se popolnoma dve leti preteklo od smrti moža, in tudi ona je nenadoma zbolela in morala ostati v postelji.

Nekoga jutra, ko se je Milka prebudila, je bilo solnce že visoko na nebu. Začudila se je, kako da je ni mati zbudila, kakor običajno. Takoj je pa zapazila, da tudi mati ni še vstala. Od materine postelje se je čulo hropečče dihanje, in Milka je vsa prestrašena skočila k materi. Segla je z malo ročico na materin obraz ter ga začela gladiti in izpraševati mater, kaj ji je.

Mati je iztegnila roko iz pod odeje, objela Milko ter ji polnoglasno rekla: — Milka! Bolna sem, zelo bolna! Pojdi k sosedovi mami in ji reci, naj takoj pride.

Milka se je urno oblekla krilec in na boso nogo nataknila čevlječke ter brez obotavljanja stekla k sosedovim. Vsa zasopla je hitela pripovedati, da je mama zbolela in da ne more vstati.

— Kaj more biti! — je sosedica vsa prestrašena vzdihnila: ter nemudoma odšla z Milko.

(Dalje prihodnjič)

ESIHILOVI ROKOPISI

Italijanski starinšlovce Evaristo Breschia, ravnatelj muzeja v Aleksandriji, je razkopal grob muslimanskega (arabskega) svetnika Ali Samana. V njem je našel dva kosa papirusa z rokopisom Eshilove drame. Po točenem pregledu fotografiranih posnetkov rokopisa se je pokazalo, da tvorijo večji del nekdanjega zvitka. Vsebuje skoro vsa tragedija "Nioba" in začetek satirične komedije "Grešniki". V stari Grčiji zelo priljubljena "Nioba" do zdaj samo 21 verzov od njene vsebine.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno da kdaj imate plačana naročnina. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnja opomba in računa smo razposlali za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite veliko nepotrebnega dela in stroškov, zato Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali jo plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kajih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

- CALIFORNIA: San Francisco, Jacob Laushin
- COLORADO: Pueblo, Peter Culig, A. Sattler; Walsenburg, M. J. Bayuk
- INDIANA: Indianapolis, Louis Banich
- ILLINOIS: Aurora, Mary Butchar; Chicago, J. Bevcis, J. Lukabich; Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois); Joliet, Mary Bambich, Joseph Hrovat; La Salle, J. Spelich; Mascoutah, Frank Augustin; North Chicago, Jože Zelenc
- KANSAS: Girard, Agnes Močnik; Kansas City, Frank Žagar
- MARYLAND: Kitzmiller, Fr. Vodopec; Steyer, J. Černe (za Penna. W. Va. in Md.)
- MICHIGAN: Detroit, Frank Stular
- MINNESOTA: Chisholm, Frank Gonze; Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula; Eveleth, Louis Gonze; Gilbert, Louis Vessel; Hibbing, John Povse; Virginia, Frank Hrvatich
- MONTANA: Roundup, M. M. Panian; Washoe, L. Champa
- NEBRASKA: Omaha, P. Broderick
- NEW YORK: Gowanda, Karl Strahis; Little Falls, Frank Masle
- OHIO: Barberton, John Batant, Joe Hiti; Frank Troha; Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Jacob Resnik, John Shpink; Euclid, F. Balt; Grad, Anton Nagode; Lorain, Louis Balant, John Kumše; Warren, Mrs. F. Bachar; Youngstown, Anton Kikelj
- OREGON: Oregon City, Ore., J. Koldar
- PENNSYLVANIA: Ambleride, Frank Jakše; Braddock, J. A. Germ; Broughton, Anton Ijavce; Claridge, Anton Jerina; Conemaugh, J. Brezovec; Export, J. Previc; Louis Sopančič; Farrell, Jerry Okorn; Forest City, Math Kamin; Greensburg, Frank Novak; Johnstown, John Polantz; Krayn, Ant. Tanželj; Luzerne, Frank Balloch; Manor, Fr. Demshar; Meadow Lands, J. Koprivšek; Midway, John Züst; Moon Run, Frank Podmilšek; Pittsforth, in vso okolic, Vincent Arh
- Pittsburgh, J. Pogačar; Presto, F. B. Demshar; Reading, J. Pezdir; Steelton, A. Hren; Turtle Creek, J. Škerlj; Fr. Schltzer; West Newton, Joseph Jovan
- WISCONSIN: Milwaukee, West Allis, Frank Škok; Sheboygan, Leo Majcan
- WYOMING: Rock Springs, Louis Tauchar; Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik izra potrdilo za svojo, katero je prejel. Zastopnike roja kom tople priporočamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"

... SKUPNA ...
POTOVANJA
pod osebnim vodstvom

V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDEČIMI PARNIKI:

"ILE DE FRANCE" preko Havre — 27. MAJA
Potem še izlet dne 17. JUNIJA
Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane\$ 101.23
za tja in nazaj pa samo\$ 182.00

AQUITANIA preko Cherbourga — 5. JULIJA
Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane\$ 102.34
za tja in nazaj pa samo\$ 182.00

Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj prihlasi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.

PIŠITE ŠE DANES NA:

Slovenic Publishing Company
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

DEDŠČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

28

— Kako se naj vam zahvalim?

— S tem, da mi brez vsakega pomisleka zaupate in da ste zadovoljni s tem, da sem vedno in povsod pripravljen vas braniti. Skoro bi vam svetoval, da vse to zaupate svojemu staremu očetu, toda ravnatelj Mertens je vse to razgledal s tako nežnim hinavskim glasom, da bi me celo obdolžil, da sem ga napačno razumel. In — kar se vam je danes pripetilo — bi mogel biti tudi samo slučaj, kaj ne, da?

Henrik mu krčevito stisne roko.

— Dokazati ni mogoče ničesar.

Zopet se pomembno spogledata. Nato pravi Ralf:

— Svojega starega očeta zaradi njegove srčne bolezni ne smete preveč razburjati in tudi vašega gospiča ne sme preveč vedeti. Najrajši bi videl, da ostane vse tajno, da je ne bi vznemirjali, toda na vsak način mora biti o tem poučena, zakaj boste sedaj naenkrat ponoči z doma in kje se nahajate.

Henrik ga zvedavo pogleda.

— Kako naj to razumem?

— Včasih boste kako spali v moji sobi. Imam zelo udoben divan. Nato se boste morali skrivaj splaziti iz hiše, da bo strica, katerega bom jaz obvestil, prepričan, da v resnici nesolidno živite. Kajti, kot ga poznate, bo nadzoroval tudi mene, da se prepriča, da izvršujem njegovo naročilo. Saj spočetka bo to prav gotovo delal. In mogoče tudi pazil, kdaj prihajate domov. Je zelo natančen možkar. In ko bo potem mislil, da se z vami peljem v mesto, da vas vpeljem v mestno močvirje, bova prijetno sedela v moji sobi in si bova že na kak način preganjala čas.

Zopet mu Henrik stisne roko.

— Zdaj vas razumem: oba morava predstavljati komedijo, kakor da bi bilo vam naloženo naročilo natančno izpolnjeno.

— Da, to morava napraviti, da bo dobil do mene toliko zaupanja, da bo prepričan, da mi more zaupati še druge svoje zločinske namene. To igro bom nadaljeval tako dolgo, da ga bom mogel razkrinkati. Da namerava z vami črno zlobne stvari, mi je danes s strahom postalo jasno. To pa mu hočem preprečiti, tako gotovo kot sem vaš prijatelj, tako gotovo, kakor hočem vašo cenjeno gospičo sestro in vašega gospoda starega očeta obvarovati žalosti in bolečin. Mogoče bo trajalo dolgo, predno bom vašega strica razkrinkal, ali pa ga bom saj, kar zadene vas, napravil neškodljivega. Toda sedaj bom z brezobzirno odločnostjo sledil svojemu cilju. Vi pa mi morate pri tem pomagati.

Henrik globoko vzdihne.

— Vzemite, da se mi je težak kamen odvalil od srca, ker sedaj gotovo vem, da mož moje uboge tete Melanije zasluži moje zanikanje in da mu s tem nisem delal nika krivice.

— Da, verjamem, gospod Henrik. Ljudje, kot sva midva, rajši verjamejo preveč dobrega in nikdar preveč slabega o drugih ljudeh. Torej, mi boste pomagali?

— Na vsak način, gospod doktor; samo odločite, kaj moram storiti; vam bom brezpogojno zaupal in se vam v vseh stvah podvržem.

Ralf Henrik natančno vse pojasni, kaj namerava in na kak način mu mora Henrik pomagati. Govorita tiho in ne da bi preklila svoje delo. Samo Ralf je vedno pogledaval okoli, ako ne bi kdo v bližini prisluškval.

Dva dni nato pravi Ralf Bernd ravnatelju Mertensu, ko se slučajno snideta:

— Nočujmo noč bo gospod Henrik prebil noč z menoj v mestu. Vpeljal ga bom v skrivnostni velikega mesta. Kmalu po deseti uri, ko bo v vili Rodenberg vse šlo k počitku, se bo skrivaj splazil iz hiše. Na moj nasvet si je že pustil napraviti ključ do večnih vrat. Na vznožju hriba v bližini stranskega vhoda v tovarno se bom z njim sestel.

Artur Mertens mu vesel mežika.

— Dobro, dobro! Hitro ste si ga pridobili.

— Nisem imel mnogo truda, gospod ravnatelj; to si je že želel, da bi se mogel izživiti, samo vedel ni, kako naj bi prišel. Ni imel priložnosti in potrebnega denarja, kajti taki nočni izleti so dragi.

— Saj mi boste posodili potrebni denar?

— Tako sem mu obljubil.

— Prosim, obtežite z izdatki moj račun, gospod doktor; denarja mu ni treba štediti — fant naj svoje življenje pošteno vživa. Bogate mu dedščina, kot je on, ni treba skopuhariti.

— To sem mislil tudi jaz, gospod ravnatelj.

— Jutri mi boste o tem poročali. Ob desetih vas pričakujem v svoji pisarni.

— Prišel bom točno in vam bom o vsem poročal.

— Toda niti z eno besedo ne smete izdati, da sem jaz to zadelo z vašo pomočjo spravil v tiri, kajti to bi škodilo mojemu ugledu in fant mora imeti do mene spoštovanje.

— Seveda, gospod ravnatelj, cela stvar ostane popolnoma med nama. Tudi sam sebe ne smem izdati, ker drugače izgubim pri Henriku njegovo zaupanje. To se ne sme zgoditi, ako vam hočem tako služiti, kot od mene pričakujete.

— Zdaj vidim, da se izvršno razumeva, gospod doktor.

— Prav gotovo, gospod ravnatelj; ničesar se vam ni treba bati. Odkrito povedano — samo v vas vidim pravega gospodarja Rodenbergovih tovarn.

Mertensove oči začnejo.

— Delala bova skupaj, gospod doktor in nekega dne boste za menoj prvi, ako bo šlo vse dobro.

— To je vendar samo od naju odvisno, gospod ravnatelj, — pravi Ralf s pomembnim pogledom.

Mertens mu prikimava in se razideta.

Zvečer istega dne se Henrik kmalu po desetih tiho splazi iz hiše. Moral je biti zelo oprezen, kajti stari oče ni smel za nobeno celo tega opaziti. Samo Eva je vedela o tem.

Henrik se splazi od drevesa do drevesa po hribu navzdol. Ko ga z vile ni mogel nikdo več opaziti, je hodil na videz brezskrbno dalje. Toda pri tem napenja ušesa proti parku; in včasih sliši pokanje suhega dračja in škripanje peska pod opreznimi korakom. To mu je bil dokaz, da ga Artur Mertens zalezuje. Navidez pa se za to ni zmenil.

Henrik je Evi Mariji o svojem dogovoru z Ralfom povedal toliko, da ji ni bilo treba biti v skrbeh, ako bo kdaj slučajno opazila, da je ponoči šel iz hiše. Vedela je za podli naklen, katerega je Mertens razkril Ralfu Berndu in za dogovoreno zvižajo med Berndom in Henrikom. Tako je tudi vedela, da bo Henrik čez noč ostal pri Ralfu, kajti pred jutranjim svitom. Henrik ni mogel v hišo, ako bi slučajno Mertens ali pa kak njegov špijon pazil pri hiši.

(Dalje prihodnjaki.)

ZANIMIVOSTI IZ POLJANSKE DOLE

(Nadaljevanje s 3. strani.)

delki mnogo boljši in izpopolnjeni kot izdelki onih, ki imajo "patente", ki so se ravno tako učili te obrti kot on. Naposled so se udali in mu dali patent.

Danes je pri nas obrtnikov posebnost. Ker se ljudstvo ne izseljuje, se mora tega in onega rokodelstva učiti. Danes je skoraj vsak fant kovač, čevljar, krojač in drugo. Imajo sicer predpisano učeno dobo, a posla ne. Ti označujejo one, ki so že vršili obrti v prejšnjih časih, kot "kušmarje", in jih ovajajo oblastim. Z nekdanje je bilo strogo gledano, a danes je že hujše. Mnogi mojstri, najamejo vajence, da jim pomagajo obdelovati njih posestva, in ko so izučeni, so v nadlego sebi in drugim. Dosedaj so nekateri najemali vajence brez potrebe, samo da so mojstrom zastoj delali na polju in jim pestovali otroke. Seveda so se morali malo dalje učiti, s tem, da so ostali pri mojstrih še par let kot pomočniki samo da so hrano imeli. Edino piskroveze je še "prosta" obrt, a bi te kmalu prijeli, ker s tem beračiš.

Kaj pa kaj zgodil po Lučnah. Leskovič, Javorjani? Skozi vodi sedaj lepa cesta iz Gorenje vasi na Vrhniko. Lučne so lepa gorska vasica. Okolica je bolj kraška in kamenita. Pripravno bi bilo za vinograde, samo če bi uspeli. Nekdaj je ondi črv škodo delal s tem, da je rastlinam spodjedal korenine in tako vsa letina uničil. Vsako leto se vrši v Lučnah na sv. Vida dan procesija, h kateri pridejo iz Črnege vrha in drugod. Pravi, da so nekdanj pri litanih, ki so se molle pri procesiji, odgovarjali: Kreplje naj! N. pr.: Sv. Janez (mesto: za nas Boga prosil) kreplje, ali pogine naj! Seveda, v naših so imeli le črve in ne svetnika. Danes je tam v tem oziru na boljšem. Ne sliši se več, da bi jih črv nadlegoval.

Pred letom je umrl v Kamniku tamošnji bivši župnik domačin Anton Dolinar, ki je doživel biserno mašo. Znan je bil daleč naokrog po svoji nemoštnosti in šaljivosti. Kaj je bil vzrok, da se je na stara leta ločil od svoje rodnosti vasi in svojih ovčic, se ne ve. Leskovič je bil pusta gorska fara, tembolj ker jo je skoraj polovico odpadlo pod Italijo. Ker je ravno tik meje, imajo vedno neprimke s tihotapei in drugimi, ki silijo brez posla čez mejo tja in sem. V ta namen je dobro zastražena, tako od naše in one strani.

V Javorjanih se imajo kot drugod. Delati morajo seveda, če hočejo živeti. Imajo pa oni gospoda župnika Josip Klopčiča, ki se ne razume samo na svoj duhovni poklic, ampak on tudi mizarji, kučar, čebelar, kida gnoj itd. Kupci in mešetarji, ki hodijo okrog in pridejo tja, ne vedo, s kom imajo opraviti, ker on je ravno tako strgan in umazan kot vsak drugi kmet. Svoj duhovniški o vrtnik imel je tedaj, ko gre v cerkev in drugim. Pač rtdka prikazen med njegovimi sobratji, ki ga seveda zavidajo čez, da to ne prištoja njegovemu dostojanstvu.

V Oselici, v tej gorati vasi, se tudi dobro imajo, saj se morajo,

drugače, bi bilo slabo zanje. Z v Claridge, Pa., znanim Kaspar Lazarjem p. d. Bizjakom (že tam je bil znan kot velik šaljevec), prišla je pa vojna in to mu je prišlo prav. Po kuhinjah in luknjah daleč v ozadju je zabaval visoke oficirje, tako da so se jim od samega smeha stiskali debeli trebuh. Vprašal sem ga, ali si se mogel vse sprosti zmišljevati. Rekel je: "Sprva težko, a s časom je pa šlo kar samo od sebe. Drugi so bili na fronto, a jaz sem pa pri oficirjih dobro živel in pil". Da bi bil vjet v Rusiji, je torej nesrečnica. Pozdravi pa svoje prijatelje v Claridge, kolikor jih je še tam.

Lansko jesen je pa umrl v stari Oselici tamošnji župnik, bivši ameriški duhovnik, Valentin Mihelič. V Ameriki je pastiral kakih 18 let, meni neznano kje. Prišel je sem še le, pred par leti, ko je ondota župnika iskala duhovnika. Pokojni je bil dober pomočnik svojim župljanom, ki so tu in tam dobili kako listino iz Amerike in niso vedeli, kaj in kako. On jim je vse razložil in tudi svetoval.

Gotovo me bo marsikdo vprašal: Ali je še kaj rib v Sori, posebno tisti, ki so jo pri lovu skupili. So še, ampak so še bolj zavarovane, kot so bile nekdanj. V prejšnjih časih vemo, da marsikdo, ki je bil zasačen, da je ribe lovil, ne da bi imel namen kraje ali tatvine, katero so mu hoteli natveziti. Hotel je imeti le malo merice športa, katerega so imeli drugi, ki so oblastno in samopashno hodili ob Sori. Kot tak bil je obsojen in občno kaznovan, in še pozneje pri kakih volitvah so nam zanimali pravico voliti, češ, da je bil kaznovan radi tatvine, ker je bil zasačen pri ribolovu brez pravice.

Tudi danes je še tako. Kot sem čital neke, nekateri učeni gospodje skušajo prepovedati vse slike tako tudi v šolskih knjigah, ki predstavljajo dečka z trnkom v roki in krhom v drugi češ, da take slike zavajajo k zločinu, tatvini. Gotovo ni prav, če se ribe brezobzirno love in uničujejo, zato so pač čuvaji. Ampak kot smo že reklo, pogosto je ta ribolovni red le preostanek iz srednjega veka, ko so si grajski lastili vse in si privoščili marsikaj, česar si navaden zemljan ni mogel.

Veliko bolj pametno je v tem oziru v Ameriki, kjer je treba imeti za ribolov karto (licence). Voda je večina državnata ali last družbe, kjer si zaposlen. Vsak farmer ti bo brez predpisov dovolil, da ribariš po vodah, ki tečejo mimo ali po njegovem svetu. Neki gospod, ki se je svoječasno mudil v Ameriki, je pisal o svojih potnih vtisih. Rekel je, da v Ameriki morajo plačati 50 dolarjev za ribiško karto. Da, in ravno taki gospodje, ki tam morajo plačati 50 dolarjev, so pri nas prosti.

In ali še tam divji petlini pojo? — me bo tudi vprašal marsikak radovednež. — Še, in ravno sedaj je tisti čas. Pri tem seveda vsak misli, če je jaga ali lov še tako kot nekdanj, da se moraš skrivati, če greš z puško v gozd. Še je tako, ampak ker so lovski zakupniki domačini in pristopni ljudje, se ne sliši o kakih "raubiših". Poveč temu ali onemu zakupniku, da bi rad malo pojal, in ti dovoli. Moraš pa imeti prijavljeno puško, za kar plačaš malenkost in imaš mir, seveda kar se toče orožja. Če ti pa zakupnik prepove, vprašaj drugega. (V Podražu ima še vedno svojo jago Vrbanica, ki ima skupno 250 ha sveta. A po novem zakonu so želeli zvišati na 450, da bi imel posestnik svoj lov. Potemtakem bi lovi ostali v rokah grajsčakov). V prejšnjih časih radi jage ni bilo tako. Imel je lov v rokah mož, ki so se ga divji lovec več ali manj bali in radi tega so mu tu in tam

IZ VEŽBANE ŠIVALKE DOBE DELO

pri moških slavnih. Samo "box machine". — CARLOU HAT CO. 632 B'WAY, NEW YORK CITY (3 x)

V JUGOSLAVIJO

Prava Hvala
Na Hitrem Ekspresnem Parniku
ILE DE FRANCE
27. MAJA
17. Junija — 7. Julija
CHAMPLAIN
3. Junija — 21. Junija
PARIS
10. Junija — 1. Julija
NISKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE
Za poljenje in potne liste vprašajte naše pobožne agente
French Line
19 STATE STREET, NEW YORK

smuknili kakega zajca. Druge divjačine pri nas itak ni. Ali če so mu prepodili divjega petelina, katerega je hotel čakat, ko je pel, toda ne radi "tatvine" in lakote, ampak privoščiti si je hotel nekaj, do česar je imel po naravnih zakonih pravico. Danes se ljudje ne zanimajo toliko za to kot so se nekdanj. Stare puške so izginile, ker se ne dobi več municije za nje, t. j. kapselnov, smodnik bi se pa tudi že dobil, čeprav težje kot nekdanj, kar je z ene strani prav, ker mnogo nesreč se pripeti s tem starinskim orožjem.

Zvonove so tudi že povsod napravili nove, mesto onih, ki so jim bili med vojno odvzeti ali so jih morali dati. Pri podružnicah so železni, dočim so farni povsod bronasti ali iz kovine, o kateri pravijo, da je bron. Glede glasu se pa železni prav malo ali nič ne ločijo od bronastih. V Čabričah na pr. imajo tako lep glas in se slišijo celo daleč kot so se bronasti poprej. Razlika je pa seveda, kje da vise. Če je cerkev na kupu gramoza ali ilovice, ji treba pričakovali glasu kot če je na trdi visoki skali.

Seveda ni pa treba od vseh teh zvonov pričakovati srebrno-čistega glasu, kot so ga stari bronasti imeli. Saj ustno izročilo nam pove, da so nekdanj zvonarji hodili okrog po farah in kjer so potrebovali zvonove, so jim jih ulili na mestu. Izkopali so primerno jamo, raztopili so po večni srebrni denar, ki so ga jim ljudje skupaj nanosili. Če se je pokazalo premalo, so šli še okrog, da bi bilo dovolj. Stare žene so menile, da kar v birtah skupaj nosile. Vili so zvon, malo obdrgnili in obesili, in pelo je. Imajo pa tudi tu in tam sitnosti glede zvonila, posebno kadar kdo umre. Takrat se navadno mora plačati za zvonove, ali pa se sploh ne zvoni, ali pa samo z tistim, ki je morda od prej ostal. Pri tem pride pogosto do prerekanja z gospodom, češ, zakaj se je pa tudi temu ali onemu zvonilo, ki ni za cerkev in za zvonove nikdar nič dal, na pr. novoročnem iz drugih krajev. Nekateri pa še celo povedo: "A škofu boste pa na vse pretege zvonili, ki ni nikdar ne bo nič dal, temu pa ne, ki ne more". Res čudno! Pa že mora biti tako prav, ker drugače bi gotovo ne bilo zvonov, če ne bomo pa s koši zvonili.

Tudi meni bo treba odzvoniti, ker ta dopis mi je postal že predolg, gotovo se ga bo urednik ustrašil, še bolj pa stavei.

Predno pa končam, vam moram omeniti, da smo bili pred tedni zelo razburjeni, (ker marsikdo je rekel: sejal bom, žel pa ne bom).

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJESHIPPING
NEWS

26. maja: Majestic v Cherbourg, Rotterdam v Boulogne
27. maja: Ile de France v Havre, Aquitania v Cherbourg
30. maja: Europa v Bremen
31. maja: Hamburg v Cherbourg, Pres. Roosevelt v Havre, Roma v Genoa
2. junija: Olympic v Cherbourg, Westernland v Havre, Volendam v Boulogne
3. junija: Champlain v Havre, Rex v Genoa, Britannic v Cobh
6. junija: Leviathan v Cherbourg
7. junija: Deutschland v Cherbourg, Berengaria v Cherbourg
8. junija: Augustus v Genoa, Bremen v Bremen
9. junija: Statendam v Boulogne, Minnewaska v Cherbourg
10. junija: Paris v Havre
14. junija: Pres. Harding v Havre, Majestic v Cherbourg, New York v Cherbourg, Aquitania v Cherbourg
15. junija: Conte di Savoia v Genoa
16. junija: Europa v Bremen, Rotterdam v Boulogne
17. junija: Britannic v Cobh, Ile de France v Havre
21. junija: Vulcania v Trst, Albert Ballin v Cherbourg, Manhattan v Havre, De Grasse v Havre
23. junija: Olympic v Cherbourg, Minnetonka v Havre, Veendam v Boulogne
24. junija: Champlain v Havre, Rex v Genoa, Bremen v Bremen
27. junija: Leviathan v Cherbourg, Berengaria v Cherbourg, Hamburg v Cherbourg
29. junija: Conte di Savoia v Genoa
30. junija: Majestic v Cherbourg, Statendam v Boulogne

ne radi kakih "punktacij", katere so bile pri nas na dnevnem redu in katerim nismo dajali nebe-ne pozornosti, ker pač bili smo že tega vajeni, pač pa, ko smo zoznali, da sta McDonald in Mussolini sklenila "zrtvovati" našo ubogo domovino. Jugoslavijo rimskemu bogu, ne glede, če je komu to prav ali ne, in če mu ne bo po volji, naj posledice sam sebi pripiše. Uvideli smo takoj, da se v naši bližini pripravlja nekaj važnega. Razburjalo nas je še posebej, ker smo tu neposredno na meji in vemo, kaj da bi pomenilo za nas, posebno še ko je na Mussolinijevi strani Anglija (McDonald), za katero smo mislili, da ne bo nikdar na strani Italije, ali bo vsaj nepristranska.

Razburjenje se je sedaj že poleglo tako pri nas, še bolj pa pri nasprotnikih, ki so hoteli izrabiti naše strankarske zmehčanje, ko eni hočejo imeti federacijo, avtonomijo, republiko vse obenem s kraljevino Jugoslavijo, samostojno Slovenijo, neodvisno Hrvaško in bogvedi kaj še. Mislili so, češ, če je že tako, se bo to kar samo razpadlo. Če so na to računali, so se zelo motili. Mnogi, ki so federacijonisti, avtonomisti in republikanci, če pride do resnice, so najboljši Jugoslavi.

Naslo državo se dolži izzivanja in zahrbtnega obsojanja. Mi ne vemo zato. Baš narobe, saj povedo, da pe že vsa vipavska in tolninska stran onkraj podmini-rana.

Upamo, da se bo vse to poleglo in to sedaj, ko se zopet približuje neka konferenca, kjer bodo zastopani tudi Amerikanci. Ti bodo Italijane poučili, naj bodo vbo-dne mirni in pametni.

Končno pa prosimo Boga, da česar mi ne želimo, naj nikdar ne pride nad našo ubogo deželo.

Pozdrav vsem poljanskim Amerikancem!

J. B.

VELIK POLETNI IZLET V STARO DOMOVINO

na slavnem Cunardovem ekspresnem parniku

AQUITANIA

5. JULIJA

Naši udeleženci tega izleta bodo imeli izbrane kabine z moderno opremo, hrano po njihovem okusu in razno druge posebne prednosti.

ZMERNE CENE

POD OSEBNIM SPREMLSTVOM

Pišite po ilustrirano knjižico z vsemi drugimi pojasnili.

LEO ZAKRAJSEK

General Travel Service

1559 Second Ave.

New York, N. Y.

CUNARD LINE

Italian Line

ITALIA-COSULICH

V SLOVENIJO

PO SOLNČNI JUŽNI PROGI

V GENOVO ALI TRST

VELIKE RAZKOŠNE LAJDE

Najhitrejša ekspresna vožnja

DO SLOVENIJE po Sredozemskem morju.

R. E. X. 3. Junija

Conte di Savoia 15. Junija

Direktno železniško zveza iz

Genove. Potnike lo sprejeli

zastopnik družbe ter jih bo

brzovalke, vozeče v Slovenijo

Direktna služba do TRSTA

SATURNIA 27. maja

VULCANIA 21. Junija

Druga odprta:

ROMA 31. maja; AUGUSTUS

8. jun.; Conte Grande 23. jun.

Krašni prostori — Izvratna

kabinja. Vprašaj kateregakoli

agenta ali pa v uradu

ITALIAN LINE

1 State St., N.Y.C.